

UVODNIK

Cenjene čebelarke, spoštovani čebelarji in vsi ljubitelji čebelarstva!

Z razvojem in stanjem slovenskega čebelarstva je zelo zadovoljna velika večina čebelarjev in tudi drugih, predvsem pa je pomembno, da se to zadovoljstvo iz leta v leto povečuje, to pa potrjujejo tudi ugotovitve anonimnih anket. Kot predsednik komisije za ekonomiko pri ČZS se bom ob koncu svojega mandata v tem prispevku ozrl na stanje ekonomike čebelarstva in naše krovne organizacije.

Še pred petimi leti so bile razmere pri prodaji slovenskega medu izjemno kritične, saj je bila prodaja izpostavljena ostri konkurenci uvoženega medu iz Kitajske, Južne Amerike in od drugod. Zaradi nezadostne ozaveščenosti porabnikov in tudi nas čebelarjev, ki v preteklosti nismo dovolj naredili za prepoznavnost kakovosti našega medu in drugih čebeljih pridelkov, smo cene našega medu prilagajali uvoženemu medu. To je gospodarnost čebelarjenja potisnilo pod prag donosnosti, zato je bilo treba sprejeti ustrezne ukrepe, ki naj bi gospodarnost te dejavnosti obrnilo v pozitivno smer.

In kateri ukrepi so to stanje tako strmo dvignili na današnjo raven? Najprej je treba poudariti usklajeno delovanje organov zveze, zaposlenih in vseh slovenskih čebelarjev, ki so dejavno sodelovali pri izvajanju številnih ukrepov na različnih področjih. Pri tem je treba opozoriti, da je ČZS predlagala in sprejemala takšne programe, ki so resnično delovali v dobro razvoja čebelarstva, zato tudi Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ni bilo gluho in slepo in jih je v celoti podpiralo, mi pa smo programe tako rekoč stoodstotno realizirali.

Prepoznavnosti blagovne znamke slovenskih čebelarjev in njihovih pridelkov nismo uveljavljali in je ne uveljavljamo z agresivnimi in dragimi marketinškimi akcijami oz. oglaševanji, temveč izvajamo mehke metode, ki so cenejše in dolgoročno zanesljivo učinkovite. V vseh medijih objavljamo najrazličnejše tematske prispevke, izdajamo najrazličnejše letake in zgibanke, ki

Fotografija na naslovnici: V začetku februarja, približno okoli svečnice oz. ob prvi otoplitvi na več kot 10 °C, čebele že pokukajo iz panjev. Po daljšem zimskem obdobju opravijo prvi čistilni izlet iz panja, da se otrebijo. Ob prvih izletnih dneh čebele že prinašajo sveže koške obnožine in nabrano medicino, iščejo pa tudi vodo za zalego.

Foto: Branko Obratović

UVODNIK

Lidija Senič	1
OHRANIMO ČEBELE	2
IZ ZNANOSTI IN PRAKSE	
Dr. Peter Kozmus: Spremljanje čebeljih družin v okviru strokovne naloge v letu 2011	5
Mag. Andreja Kandolf in Nataša Lilek: Kakovost in varnost slovenskega medu – Poročilo o izvajanju interne kontrole medu	7
Milan Meglič, Janez Gregori: Sodobno čebelarjenje – Razvoj čebelje družine v spremenjenem okolju (II. del)	9
Franc Šivic: Novice iz sveta	12
APITERAPIJA	
Marija Arh Ivanšek: Med v kulinariki	14
DELO ČEBELARJA PO MESECIH	
Brane Borštnik: Čebelarjeva opravila v januarju	16
VETERINARSKI NASVETI	
Mag. Mira Jenko Rogelj, dr. vet. med.: Veterinarski nasveti za januar	18
ZGODOVINA ČEBELARSTVA	
Prof. dr. Andrej Šalehar: Kdaj je bila »kranjski med« prvič opisana in kdaj prvič zapisan?	
DOGODKI IN OBVESTILA	
OBVESTILA ČZS	
MALI OGLASI	
OSMRTNICE	
INDEX	
EDITORIAL	
Lidija Senič	
SAVE THE BEES ...2	
FROM SCIENCE AND PRACTICE	
Peter Kozmus (PhD): Monitoring of Honeybees	
Within the Expert Project in the	
Andreja Kandolf (Msc) and Nataša Lilek: Quality of Slovenian Honey – The Report of the Internal Control of Honey	
Milan Meglič, Janez Gregori: Contemporary Beekeeping – The Development of Honeybee Colony in Changed Environment (Part II)	9
Franc Šivic: World News	12
APITHERAPY	
Marija Arh Ivanšek: Honey in Culinarics	14
BEEKEEPER'S WORK THIS MONTH	
Brane Borštnik: Beekeeper's Chores in January	16
VETERINARY ADVICE	
Mira Jenko Rogelj (Msc, PhD Vet. Med.): Veterinary Advice for January	18
HISTORY OF BEEKEEPING	
Prof. Andrej Šalehar (PhD): When was the »Carniolan Honey Bee« Described and Written for the First Time?	19
NEWS AND EVENTS	22
ANNOUNCEMENTS BY BEEKEEPING ASSOCIATION OF SLOVENIA	24
SMALL ADS	33
OBITUARIES	35

poudarjajo pomembnost čebelarstva za naš obstoj, zdravo hrano čebeljih pridelkov in njihov prispevek za dobro zdravje, organiziramo najrazličnejše delavnice, sodelujemo na najrazličnejših prireditvah, poudarjamo kakovost naših pridelkov in skrb za njihovo varno pridelavo. Standardizirali smo kozarec za med in določili pravila za njegovo uporabo ter izdelali tudi logotip »Opojnost medene dežele«.

Naj omenim samo nekaj promocijskih aktivnosti, ki smo jih izvedli v minulih štirih letih: sodelovanje na številnih sejnih in prireditvah doma in v tujini, organizacija medenih dni, akcija Ohranimo čebele, organizacija mednarodnega kongresa Apimedita & Apiquality, dan čebelarskega turizma, itd. Zanesljivo pa je daleč najučinkovitejši medeni zajtrk, ki je postal tradicionalen in smo ga lani še nadgradili. Deležen je visoke medijske podpore, objavljeni so bili številni prispevki o pomenu in koristih čebel in čebeljih pridelkov v medijih. Če bi vse te prispevke morali plačati, bi nas to stalo občutno več, kot nekaj kozarcev medu, zato nikakor ne morem razumeti nekaterih, ki bi jih želeli opustiti, še manj pa tistih, ki ne sodelujejo pri tej akciji!

Tudi gospodarjenje ČZS je zadovoljivo, še posebej, če upoštevamo hudo gospodarsko krizo. Prav zaradi tega je manjša zasedenost naše dvorane s seminarji, težave pa imamo tudi pri oddajanju gostinskega dela, čeprav smo tem problemom namenili precej naših prizadevanj. S članarino in drugo gospodarsko dejavnostjo poravnavamo stroške rednega obratovanja in vzdrževanja, pa tudi obračunano amortizacijo ob pozitivni ničli.

Spoštovani čebelarji, dosegli smo zavidljiv napredek na področju ekonomike slovenskega čebelarstva, ki sloni na prepoznavnosti, kakovosti in blagovni znamki slovenskega medu ter ozaveščenosti Slovencev, da je slovenski med varna in kakovostna hrana ter da z uživanjem neposredno podpirajo obstoj čebelarstva in posredno tudi življenja. Pred nami je odgovorna naloga, da tega dobrega slovesa ne zapravimo, zato moramo doseženo stanje skrbno negovati in ga še nadgraditi.

Jožef Smrkoli,
predsednik komisije UO ČZS
za ekonomiko čebelarjenja

Boštjan Noč – kandidat za predsednika ČZS za obdobje 2012–2016

Čeprav me večina čebelarjev pozna, naj Vam povem, da prihajam iz občine Žirovnica. Čebelarstvo v naši družini je tradicija več rodov, sam pa dejavno čebelarim od leta 1987 in sem ves čas član ČD Antona Janše Breznica. V delo čebelarskih organizacij sem se dejavno vključil leta 2002. Od leta 2007 sem predsednik ČZS. Moje delo v minulih letih poznate, zato naj Vam na kratko predstavim samo pglavne cilje ČZS v svojem morebitnem novem mandatu. ČILJI ČZS:

OHRANITEV KRANJSKE ČEBELE:

- ohranitev enakomerne poseljenosti čebel po vsej Sloveniji,
- ohranitev čebeljega fonda – vsaj 170 tisoč čebeljih družin,
- skrb za večjo pridelavo medu,
- zmanjšati letne izgube čebel na manj kot 5 %,
- spodbujanje sonaravnega čebelarjenja.

ČZS MORA BITI SERVIS ZA VSE SLOVENSKE ČEBELARJE:

- vsak slovenski čebelar naj bo član čebelarskega društva ČZS,

- v ČZS naj bi vključili tudi zamejska ČD,
- članarina ČZS naj ostane nespremenjena,
- vsi slovenski čebelarji naj bodo člani Priznane rejske organizacije,
- ČZS mora ohraniti koncesijo za Javno svetovalno službo v čebelarstvu,
- pridelava varnih čebeljih pridelkov,
- povečati uporabo vseh čebeljih pridelkov,
- cene čebeljih pridelkov približati alpskim državam,
- še večje ozaveščanje ljudi o koristnosti čebel in čebeljih pridelkov,
- ČZS mora pridobiti status raziskovalne ustanove,
- ČZS mora pridobiti podpore za ohranjanje kranjske čebele,
- sprejetje in izvajanje nacionalnega programa ohranjanja kranjske čebele,
- vzpostavitev diskontne trgovine s čebelarsko opremo na ČZS,
- ČZS mora izvajati Opazovalno-napovedovano službo.

Želim, da bi vsak čebelar čutil ČZS kot našo skupno organizacijo, ki deluje v dobro razvoja slovenskega čebelarstva! Celoten program si lahko preberete na www.cebelarstvo-noc.si.

Boštjan Noč, kandidat za predsednika ČZS

Do čebel najbolj prijazno podjetje v letu 2011

V prejšnji številki Slovenskega čebelarja smo predstavili občino, ki je bila v letu 2011 najbolj prijazna do čebel, tokrat pa vam predstavljamo do čebel najbolj prijazno podjetje, ki je s svojo dejavnostjo na področju ohranjanja okolja in čebel o tem pričalo strokovno komisijo. Med najprijaznejša podjetja so se uvrstila podjetja Belinka, Medex, Ato-tech Slovenija, dobitnik zmagovalne lorovike pa je podjetje Medium, d. o. o., iz Žirovnice. Direktor tega podjetja oz. predstavnik do čebel najbolj prijaznega podjetja v letu 2011 g. Miran Dolar je zapisal:

»Primarna dejavnost podjetja Medium je tisk, med preostalimi storitvami pa so grafično oblikovanje, grafična priprava, skeniranje in fotografija. Tisk dopolnjujemo z založništvom in prodajo koledarjev, rokovnikov, planerjev in drugih poslovnih daril ter promocijskih izdelkov. V letih 2010 in 2011 smo pridobili dva okoljska standarda ISO 14001

in EMAS, ki potrujeta, da se naše podjetje ves čas trudi zmanjševati vplive našega delovanja na okolje in da v celoti izpolnjujemo zakonske zahteve na področju okolja. Aktivnosti na področju ohranjanja čebel oz. promocije čebelarstva:

- zasaditev medovitih dreves okoli poslovne stavbe,
- naša ponudba poslovnih daril vključuje tudi medene izdelke iz slovenskega medu,
- na vsaki dve leti izdamo stenski koledar, na katerem so predstavljene panjske končnice,
- sodelovanje v projektu Zavoda za turizem in kulturo Žirovnica V zibelki slovenskega čebelarstva in kulture,
- izdaja stripa Čebelica Binca, ki na poučen, prijazen in tudi zabaven način opozarja na okoljske probleme in jih s prijatelji tudi rešuje.«

Dan odprtih vrat slovenskih čebelarjev

V tem letu, natančneje v petek, 15. junija 2012, bo po vsej Sloveniji potekal »Dan odprtih vrat slovenskih čebelarjev«. Želimo si, da bi na ta dan večina čebelarskih društev odprla svoja vrata obiskovalcem iz ožje in širše okolice. Vključevanje ČD v to vseslovensko akcijo je prostovoljno, odvisno pa je predvsem od kadrovskih zmožnosti posameznega društva.

ČZS, JSSČ bo k sodelovanju povabila slovenske občine, da bodo prek svojih lokalnih glasil poskrbele za promocijo dogodka v domačem ČD, o dogodku bo obvestila različna društva, vrtce in osnovne šole, društvom bo dala napotke, kako

naj se predstavijo obiskovalcem, ter izdala promocijsko zgibanko Čebelar se predstavi.

Namen Dneva odprtih vrat je seznaniti javnost s skrbjo za kakovostne in varne čebelje pridelke ter s čebelarskimi opravili, pestrostjo čebeljih pridelkov, možnostjo vključevanja čebelarjev v turistično ponudbo kraja in ne nazadnje **doseči še večje zaupanje slovenskih porabnikov v čebelarje in čebelje pridelke.**

Podrobnejše informacije smo v pisni obliki poslali na naslove vseh slovenskih ČD in se veselimo nadaljnjega sodelovanja. Dodatne informacije lahko dobite tudi na ČZS, JSSČ po tel. št.: 01/729 61 29.

**Vabljeni na ogled
demonstracijske čebelarske opreme!**

Oprema za male in velike čebelarje.
Optimiziramo točenje in polnjenje medu.
Od čebele do kozarca: Delovna orodja kot linija!

MEDOFIT

Medofit, trgovina s čebelasko opremo d.o.o.

Čirče 24 a, 4000 Kranj
GSM 040 399 778
JanezKert@yahoo.com

Spoštovani čebelarji, smo novo podjetje v Sloveniji in smo uradni zastopnik za Italijansko čebelarsko opremo Giordan.

ApiSlovenija

35. dnevi čebelarstva v Celju,

Celje, Celjski sejem, 16.–18. marec 2012

Največje, že 35. srečanje čebelarjev in vseh ljubiteljev čebel v regiji! Na njem boste lahko:

- izmenjali izkušnje in znanja s čebelarskimi kolegi,
- predstavili najnovejše izdelke, pripomočke in opremo za čebelarjenje ter
- izrabili možnost ugodnih nakupov na mednarodni prodajni razstavi.

PROGRAM:

PETEK, 16. MAREC, OB 13. URI:

1. mednarodni simpozij o kranjski čebeli

- Status kranjske čebele na vseh območjih oz. v vseh državah v primerjavi z drugimi podvrstami čebel,
- Merila za opredelitev kranjske čebele,
- Zdajšnje dejavnosti pri ohranjanju kranjske čebele in selekciji,
- Dobre prakse ohranjanja lokalnih podvrst čebel v posameznih regijah.

SOBOTA, 17. MAREC, OB 9. URI:

Seminar o zdravstvenem varstvu čebel in varnih čebeljih pridelkih

1. *Predstavitev operativnega programa zatiranja varoj v Sloveniji v letu 2012* – Nacionalni veterinarski institut
2. *Sodobni načini zatiranja varoj* – dr. Antonio Nanetti (Italija)
3. *Vpliv virusov in noseme na razvoj čebelje družine* – doc. dr. sc. Ivana Tlak Gajger (Hrvaška)

SOBOTA, 17. MAREC, 13. URI:

2. mednarodna konferenca čebelarskih organizacij – Problematika in reševanje zdravstvenega varstva čebel ter skrb za varne čebelje pridelke

- Organiziranost veterinarskih služb na področju čebelarstva,
- Problematika zdravstvenega varstva čebel,
- Zdravljenje varoze, hude gnilobe in drugih čebeljih bolezni,
- Način zagotavljanja varnih čebeljih pridelkov,
- Izvajanje internih analiz čebeljih pridelkov itd.

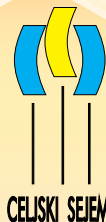
NEDELJA, 18. MAREC, ob 9. URI:

Seminar o primerih dobrih čebelarskih praks

1. *Pomembnost izvajanja osnovne odbire v čebelnjaku* – Boštjan Noč
2. *Preprečevanje rojenja in vzreja rezervnih družin* – Milan Starovasnik
3. *Pridelava neoporečnega voska* – Franc Gosar
4. *Prepoznavanje hude gnilobe čebelje zalege* – Borut Preinfalk, dr. vet. med.

Sočasno bodo na sejmišču potekali še sejmi FLORA – 17. mednarodni sejem vrtnarstva, cvetličarstva in krajinske arhitekture, POROKA – 11. sejem vse za poroko, ALTERMED – 8. sejem zdravega načina življenja, zdravilstva, zeliščarstva, zdrave prehrane, naravne kozmetike in do okolja prijaznega bivanja.

Informacije: Renata Košenina, vodja ApiSlovenija, tel.: 03/543 32 01, e-pošta: renata.kosenina@ce-sejem.si, www.czs.si, www.ce-sejem.si

Simpozij o kranjski čebeli v Celju

Celjsko sejmišče je na začetku pomladi že tradicionalno prizorišče srečanja domačih in tujih čebelarjev. Letošnji 35. dnevi čebelarstva APISLOVENIJA, ki jih bodo skupaj pripravili ČZS, JSSČ in družba Celjski sejem, d. d., bodo potekali od petka, 16. marca, do nedelje, 18. marca 2012.

V okviru dogodka bo v petek, 16. marca, po-tekal 1. mednarodni simpozij o kranjski čebeli. Poglavitni cilji simpozija so:

- seznanitev s problematiko ohranjanja kranjske čebele v različnih državah;
- vzpostavitev sodelovanja med sodelujočimi strokovnjaki na področju ohranjanja in selekcije kranjske čebele;
- dogovor glede enotnih (morfoloških, etoloških, genetskih) parametrov kranjske čebele (ekotipi);

- predstavitev dobrih primerov ohranjanja lokalnih podvrst medonosnih čebel;
- ustanovitev mednarodne skupine za ohranitev kranjske čebele.

Sodelovanje na simpoziju so že potrdili strokovnjaki iz Hrvaške, Srbije, Makedonije, Španije, Slovaške, Nemčije, Romunije, Turčije in ZDA.

Na prireditve ste vljudno vabljeni tudi slovenski čebelarji, saj bodo domači strokovnjaki svoje referate predstavljali v slovenskem jeziku, tuji prispevki pa bodo simultano prevajani. Natančen program bo objavljen na spletni strani www.kranjska-cebela.si in v SČ, 3/2012. Simpozij se bo vsak dan začel ob 9.00 s predstavitvijo domačih predstavnikov.

Andreja Kandolf Borovšak, JSSČ

2. mednarodna konferenca čebelarskih organizacij v Celju

V okviru 35. dnevov čebelarstva – APISLOVENIJA, ki bodo od petka, 16. marca, do nedelje, 18. marca 2012, potekali na Celjskem sejmu, bo JSSČ pripravila tudi **2. mednarodno konferenco čebelarskih organizacij. Konferenca bo v soboto, 17. marca, od 13. ure naprej. Osrednji temi konference bosta predstavitev oz. reševanje problematike zdravstvenega varstva čebel in skrb za varne čebelje pridelke.** V okviru teh tem bomo obravnavali:

- organiziranost veterinarskih služb na področju čebelarstva,
- problematiko zdravstvenega varstva čebel,
- zdravljenje varoze, hude gnilobe in drugih bolezni čebel,
- način zagotavljanja varnih čebeljih pridelkov,
- izvajanje internih analiz čebeljih pridelkov itd.

Sodelovanje na konferenci so doslej potrdile ČZ Bolgarije, ČZ Hrvaške, ČZ Irske, ČZ Poljske, ČZ Slovenije, ČZ Srbije, Zveza čebelarjev Federacije Bosne in Hercegovine, Apimondia – Mednarodna zveza čebelarskih organizacij in Balkanska zveza čebelarskih organizacij.

Na konferenco ste vljudno vabljeni tudi čebelarji. V okviru ApiSlovenije bo izšel tudi zbornik predavanj, tista predavanja, ki bodo v angleškem jeziku, pa bodo prevajalci simultano prevajali v slovenski jezik. Ker je število slušalk za simultano prevajanje omejeno, se je treba za udeležbo na konferenci prijaviti ge. Lidiji Senič na e-naslov: lidija.senic@czs.si. Natančen program bo objavljen na spletni strani www.czs.si in v SČ 3/2012.

Lidija Senič, vodja JSSČ

Trgovina ČEBELARNA
PRODAJNO RAZSTAVNI SALON
 Kopic Milena s.p.
 ČEBELARSKI CENTER BRDO PRI LUKOVICI

Delovni čas:
 torek-petek: od 8. do 17. ure
 sobota: od 8. do 12. ure
 nedelja-prazn: zaprto

Tel.: 01/729 61 18
Faks.: 01/729 61 31
cebelarna@gmail.com
gsm: 041 294 184

Nudimo vam:
 • čebelarstvo oprema in pribor
 • med in matice čebelje iskalke
 • dodatne izdelke iz čebeljih proizvodov
 • čebelarjevo literaturo

Povezovanje in združevanje čebelarjev

Tanja Magdič,* tanja.magdic@czs.si

V obdobju, odkar opravljam delo svetovalke za ekonomiko čebelarstva, sem spoznavala številne težave čebelarjev, povezane s prodajo medu. Predvsem na začetku je bila največja težava prodati pridelan med, pravzaprav niti ne toliko prodaja samega medu kot to, da so bile cene medu na trgu v primerjavi s ceno pridelave prenizke. S številnimi akcijami in skrbno načrtovanim delom ČZS, JSSČ nam je uspelo zvišati tako ceno medu v prodaji na drobno kot tudi v prodaji na veliko. Vse to nam je uspelo, ker smo stopili skupaj ter z združenimi močmi dosegli večjo prepoznavnost in zavedanje o pomembnosti čebel, čebelarstva in čebeljih pridelkov. Ena izmed največjih promocijskih akcij, pri kateri smo čebelarji združili moči, je gotovo dobrodelna akcija »En dan za zajtrk med slovenskih čebelarjev«, ki smo jo nadgradili in je bila v tem letu izvedena v okviru »Tradicionalnega slovenskega zajtrka«. Prav s to akcijo smo dokazali, da združeni lahko dosežemo veliko. Številni pozitivni odzivi in zahvale vrtcev in šol ter nasmehi na obrazih otrok, ki se sladkajo z medom, dokazujejo, da smo s to akcijo na pravi poti. Otroci v vrtcih in šolah spoznavajo pomen čebelarstva in čebelje pridelke ter to prenašajo tudi na svoje starše, mediji pa s poročanjem o akciji ozaveščajo širšo javnost. Akcija je bila opažena tudi na ravni države, saj je ČZS za pobudo za projekt Tradicionalni slovenski zajtrk prejel državno priznanje na področju čebelarstva.

Poglavitni namen združevanja je racionalizacija poslovanja in s tem povečevanje dobičkov.

Prav tako ne velja pozabiti akcije Ohranimo čebele, katere poglavitni namen je opomniti na ogroženost čebele doma in po svetu! Pri tej akciji se nismo združili samo slovenski čebelarji, ampak vsi, ki nam ni vseeno za čebele. Če bi pogledali v zgodovino, bi ugotovili, da so čebelarji, ki se povezujejo v čebelarska društva in prek njih v ČZS, že v preteklosti pomembno prispevali k obstoju čebelarstva.

Tudi v poslovnem svetu že nekaj časa opažamo težnjo po najrazličnejših povezovanjih in

dolgoročnem sodelovanju med podjetji. Poglavitni namen teh združevanj je racionalizacija poslovanja oz. stroškov in s tem povečevanje dobičkov. Povezovanje in poslovno sodelovanje vsem udeležencem omogoča določene ugodnosti in prednosti. Združujejo se različne interesne skupine, ki imajo predvsem enake cilje in se zavedajo, da na trgu ne morejo biti konkurenčne s posamično prodajo pridelkov in izdelkov, temveč morata njihov nakupno-prodajni odnos in povezovanje s podjetji, ki opravljajo enake dejavnosti, temeljiti na dolgoročnem tesnem sodelovanju in skupnem nastopanju na trgu. Tudi na ravni države lahko zasledimo povezovanje podjetij in kmetijskih pridelovalcev. Povezovanje med pridelovalci oz. njihovimi zadrugami in medpanožnimi organizacijami ter njihovo delovanje sta tudi zakonsko urejena.

Tako povezovanje bi bilo smiselno tudi za čebelarje, saj bi si pridelovalci s tem zagotovili številne prednosti, npr.:

- dobavo dovolj velikih količin – čebelarji bi s tem med drugim rešili problem ponudbe zadostnih količin večjim odjemalcem tako doma kot v tujini;
- vsi pridelovalci so vključeni v skupno promocijo izdelkov, zato so stroški za posameznika občutno nižji;
- imajo določen monopol tako na geografskem območju kot na panožnem področju, zato lahko iztržijo boljše pogoje poslovanja in višjo ceno;
- vključeni so v številne tržne dejavnosti in so na ta način bliže končnim kupcem;
- vključeni so v blagovne znamke (SMGO, ekološka pridelava, Kraški med, Kočevski med ...);
- imajo večji vpliv na spletno prodajo;
- ob morebitni zaščiteni blagovni znamki lahko trženje poteka glede na poreklo kmetijskih pridelkov.

Seveda to niso edine prednosti povezovanja, prav tako pa tudi ne trdim, da je povezovanje brez slabosti. Kljub temu je po mojem prepričanju treba čim prej spoznati, da je tovrstno povezovanje dandanes nujno, če želimo dosegati konkurenčne prednosti. V podporo tovrstnim združevanjem je mogoče pridobiti tudi nepovratna sredstva, tako za ustanavljanje združenj in njihovo delovanje kot tudi za promocijske namene. ■

* svetovalka JSSČ za ekonomiko čebelarjenja

Satje – čebele ga čistijo, človek pa zamaže

Andreja Kandolf Borovšak*, andreja.kandolf@czs.si

Če želimo zagotoviti preživetje čebeljih družin, moramo veliko pozornosti nameniti tudi pravilnemu zatiranju varoj. Cilj izvedenih ukrepov in uporabe sredstev za zatiranje varoj je poleg ohranitve čebelje družine tudi zagotavljanje varnih in kakovostnih čebeljih pridelkov. Kemična sredstva, ki jih uporabljamo za zatiranje varoj, pa morajo biti v vsakem primeru dovoljena oz. registrirana za uporabo. Med ne sme vsebovati več kot 100 µg/kg kumafosa in ne več kot 200 µg/kg amitraza, ki sta aktivni učinkovini sredstev za zatiranje varoj, dobro pa je, če čebelar s svojim načinom čebelarjenja čim bolj zmanjša vsebnost ostankov kemičnih sredstev v vosku in posledično tudi v medu. Poleg zahtev glede varnosti medu ta tudi ne sme imeti tujega vonja, okusa in arome, povišanih prostih kislin ali katerega drugega parametra v neskladju s Pravilnikom o medu. Problem uporabljenih kemičnih sredstev je, da se kopičijo v vosku in pozneje prehajajo v med.

Ker smo v preteklosti uporabljali različna kemična sredstva in to še vedno počnemo, je težko zagotoviti, da bi bili čebelji pridelki povsem brez ostankov, z nekaterimi tehnološkimi postopki pa njihovo vsebnost lahko zmanjšamo na minimum. Ti postopki so:

- izvajanje apitehničnih ukrepov, s katerimi zmanjšamo število varoj v čebelji družini, tako da so zatiranja lahko manj pogosta;
- uporaba sonaravnih sredstev za zatiranje varoj, in to tistih, ki v vosku in drugih čebeljih pridelkih ne puščajo ostankov (eterična olja, organske kisline);
- uporaba zdravil in sonaravnih sredstev po navodilih proizvajalca in nasvetu veterinarja (pred zatiranjem s kemičnimi sredstvi je treba izprazniti medišča, medu pa ne smemo točiti iz satov, ki so bili izpostavljeni kemičnim sredstvom – tudi ne iz tistih, ki so bili ob zatiranju v plodišču in smo jih pozneje premestili v medišče);
- redna menjava voska;
- iz panjev je treba redno odstranjevati vse prizidke voska in propolisa, saj lahko čebele ostanke raznašajo po panju;
- redna menjava satja (priporočljivo na vsake tri leta, obvezno na pet let);
- ustrezno kroženje voska (satje bi moralo prehajati iz medišča v plodišče, iz plodišča pa v predelavo voska; tega voska naj ne bi uporabljali za predelavo v satnice).

Posledica kakršnega koli izpostavljanja čebel, panjev in satja kemičnim sredstvom je lahko pojav katerega od teh sredstev v medu in drugih čebeljih pridelkih (predvsem v propolisu). Neupravičeno je pričakovanje, da po uporabi kemičnih sredstev v panju ne bo nikakršnih ostankov v medu, seveda pa z upoštevanjem navodil proizvajalca in veterinarja pri uporabi teh sredstev prispevamo k temu, da je med še vedno varno živilo.

Upoštevati je treba navodilo proizvajalca, da satja, ki je bilo ob zatiranju varoj izpostavljeno kemičnim sredstvom, ne smemo uporabiti za pridobivanje medu. Zato je med zatiranjem varoj obvezno izprazniti medišča, problematična pa je lahko tudi metoda prevešanja satov iz plodišča v medišče in pridobivanje medu iz plodiščnih satov, ki so bili izpostavljeni kemičnim sredstvom.

Koncentracija ostankov v medu je odvisna tudi od narave akaricida (kemičnega sredstva). Kolikor bolj je akaricid lipofilan, toliko bolj se veže v vosku in v njem tudi dolgo časa ostaja.

Za uporabo so primernejša sredstva na podlagi kislin in eteričnih olj, saj se ne vežejo v vosek, če pa se (timol), pa iz voska izhlapijo, odvisno sicer od razmer v njegovi okolici, in se tako ne kopičijo v njem.

Čebelarjem priporočamo, da kupujejo ekološke satnice, saj kakovostnejši med odtehta njihovo nekoliko višjo ceno. Pozorni pa morajo biti na to, da kupijo prave ekološke satnice, ki majo ustrezen certifikat.

Prodajalce ekoloških satnic pozivamo, naj se javijo na ČZS (e-naslov: andreja.kandolf@czs.si). V eni izmed prihodnjih števil SČ bomo objavili imena ponudnikov, ki se nam bodo javili.

Ekološke satnice s certifikatom

Foto: MB

* mag. svetovalka JSSČ za zagotavljanje varne hrane

Satnice iz ekološkega voska

Da bi ostanke kemičnih sredstev zmanjšali na minimum, je treba pozornost nameniti tudi uporabi satnic v panjih. Z vstavljanjem satnic, ki vsebujejo ostanke kemičnih sredstev, te lahko vnesemo tudi v naše čebelarstvo (navadno se sicer v medu pojavljajo v majhnih koncentracijah), čeprav jih sami v svojem čebelarstvu nikoli nismo uporabljali. Nema-lokrat so čebelarji začudeni, ker so v njihovem medu ugotovljeni ostanki sredstva, ki ga sami niso nikoli uporabljali. Proizvajalci satnic namreč ne morejo na-rediti satnic brez ostankov kemičnih sredstev, če jim čebelarji v predelavo prinesemo onesnažen vosek, saj se večina ostankov pri predelavi ne izloči iz voska.

Imamo pa čebelarji možnost, da tudi v nekate-rih naših trgovinah s čebelarskim materialom kupimo satnice, ki so narejene iz ekološkega voska. Take

satnice imajo tudi certifikat, da v njih ni dokazljivih ostankov kemičnih sredstev, so pa seveda nekoliko dražje.

Kaj več o tej problematiki lahko čebelarji zvedo na predavanjih z naslovom Delavnica o označevanju medu in ustrezni tehnologiji pridelave medu, njihov razpored pa je vsak mesec objavljen v urniku usposabljanj. Društva, ki so pripravljena izvesti takšno usposabljanje, naj to sporočijo na e-naslov: andreja.kan-dolf@czs.si ali pokličejo tel. št. 01/729 61 33. ■

Vira:

Bogdanov, S., Imdorf, A., Kilchenmann, V. (1998): Resi-dues in wax and honey after Apilife VAR® treatment. *Apidologie* (29): 513–524.

Imdorf, A., Kilchenmann, V., Kuhn, R., Bogdanov, S. (2002): Beeswax replacement in organic beekeep-ing. Is there a risk of contamination by residues in hive walls? *Swiss Bee Research Centre* (49): 1–5.

Kočevski med vpisan v register zaščiteneh označb porekla EU

Branko Obratnovič, brankoob@siol.net

Kočevske čebelarje, še posebej člane združenja Kočevski gozdni med, je 16. novembra 2011 razveselila novica, da je EU odobrila znak Zaščiteni označba porekla (ZOP), ki ga bomo poslej lahko uporabljali na prelepkih na kozarcih štirih vrst kočevskega medu – lipovega, gozdnega, hojevega in smrekovega. Kakšen je pomen te blagovne znamke za čebelarja in porabnika?

Registracija proizvoda pri Evropski komisiji pomeni, da je ime proizvoda na celotnem območju EU zaščiteno pred potvorbami, zlorabami, posne-manjem in drugimi praksami, ki porabnika lahko za-vajajo glede resničnega izvora proizvoda. Z označbo porekla je zaščiten določen kmetijski pridelek ali živilo, ki je pridelano in predelano na določenem geografskem območju, njegove lastnosti pa so izključno ali odločilno posledica vpliva geografskega okolja, strukture tal, podnebja in še nekaterih drugih parametrov.

Na ta dogodek smo čebelarji združenja Kočevski med čakali polnih sedem let, saj je bila vloga za re-gistracijo tega, za Kočevsko nadvse pomembnega proizvoda, oddana že leta 2004.

Vsekakor smo ponosni tudi na naše čebelarske prednike, ki so delovali na tem območju. Kot je znano, je na tem območju med drugimi deloval Jurij Jonke (1777–1864), ki je čebelaril od mladih nog do pozne starosti. Bil je tudi član Kranjske kmetijs-ke zadruge. Leta 1836 je izdal priročnik, ki je po-

magal kmetom pri uspešnejšem čebelarjenju. Jurij Jonke je bil v prvi polovici 19. stoletja eden največjih čebelarjev na Dolenjskem, Kočevskem, Koroškem in na Goriško-kobariškem.

Med velike čebelarje s tega območja štejemo tudi pisatelja Frana Levstika (1831–1887). Leta 1853 je izdal knjigo Bučelstvo, v kateri opisuje čebelarsko orodje, nego in biologijo čebel.

V letih 1881–1944 je v Novih selih v Kostelu živel, deloval in čebelaril Josip Kajfež. V tistem času je bil pravi velikan čebelarstva na tem območju. V glasilu Slovenski čebelar je objavil številne članke in strokovne razprave o tehnologiji čebelarjenja. Leta

Zaščiteni območje pridelave kočevskega gozdnega medu

**Zaščitena
označba porekla**

1920 je čebelaril s 100 AŽ-panji, saj je bil med prvimi, ki je namesto kranjičev uporabljal AŽ-panj, istega leta pa je na Stružnici odprl tudi plemenilno postajo za vzrejo matic, v kateri je odbiral najboljše rodove kranjske sivke.

Ne smemo pozabiti niti na Ivana Grajša (1917–1993), ki je znan tudi drugod po Sloveniji in nekdanji Jugoslaviji. Skonstruiral je tako imenovani »G«-panj (oz. Grajšev panj), jih izdeloval na svojem domu v Dolgi vasi ter jih pošiljal po Sloveniji in Hrvaški. Dejavno je deloval tudi v ČD Kočevje in bil v letih 1980–1982 tudi njegov predsednik.

Člani združenja smo ponosni na tradicijo čebelarstva na Kočevskem in upamo, da se bo članstvo v njem zdaj še povečalo, saj je znak Zaščitena označba porekla prva blagovna znamka na Kočevskem. Veseli smo, da nam je na tej poti veliko pomagala tudi Občina Kočevje ter njen zdajšnji in nekdanji župan.

V EU je Sloveniji poleg kočevskega gozdnega medu (ZOP), zgornjesavinjskega želodca (zaščitena geografska označba – ZGO) in šebreljskega želodca (ZGO) uspelo registrirati še devet izdelkov: ekstra deviško oljčno olje slovenske Istre (ZOP), nanoški sir (ZOP), prleško tunko (ZGO), belokranjsko pogačo (zajamčena tradicionalna posebnost – ZTP), idrijske žlikrofe (ZTP) in prekmursko gibanico (ZTP). ■

Potrebe po oprraševanju se povečujejo

Danilo Bevk, danilo.bevk@gmail.com

Opraševanje je zelo pomemben proces in eden izmed ključnih pogojev za ohranjanje biotske raznovrstnosti. Od opraševanja nimajo koristi samo rastline, ampak tudi živali, ki živijo v ekosistemi, katerih sestavni del so, torej celoten ekosistem. Prav tako je od opraševanja odvisen tudi precejšen del kmetijskih rastlin, zato ima poleg posredne tudi veliko neposredno gospodarsko vlogo.

Cvetni prah se med rastlinami lahko prenaša na različne načine: z vetrom, vodo in različnimi živalskimi obiskovalci cvetov. Med temi so daleč najpomembnejše žuželke, na nekaterih območjih sveta pa pri tem sodelujejo tudi ptice in netopirji. Rastline so po večini prilagojene enemu načinu opraševanja. Tiste, ki so prilagojene prenosu cvetnega prahu ob pomoči žuželk, imenujemo žužkocvetke. Da bi jih privabile, njihovi cvetovi izločajo sladko medicino in so obarvani tako, da jih te čim lažje opazijo.

Rastline so različno odvisne od opraševalcev. Pri nekaterih, npr. lucerni in deteljah, je oprašitev uspešna samo, če je pelod iz druge rastline. Ker torej samooprašitev ni mogoča, je obisk opraševalcev nujen. Opraševalci pa so potrebni tudi za oprašitev nekaterih rastlin, ki se sicer lahko samooprašijo, kot je npr. paradižnik. Pri teh rastlinah so žuželke nujne za sproščanje cvetnega prahu iz prašnikov. Vendar je obisk opraševalcev dobrodošel tudi pri drugih rastlinah, saj navzkrižna oprašitev poveča ka-

Divji opraševalci dopolnjujejo delo medonosnih čebel.

kovost semen oziroma plodov. Kolikor bolje je cvet oprašen, toliko lepše se bo razvil plod.

Kljub očitni nujnosti opraševanja je ta proces še vedno slabo raziskan. Najbrž tudi zato, ker se še vedno zdi (preveč) samoumeven. V Evropi gojimo približno 250 kulturnih rastlin in približno 150 izmed njih jih oprašujejo žuželke, vendar za številne kulture ne vemo, katere žuželke jih oprašujejo, prav tako pa tudi ne, ali je oprašitev omejujoč dejavnik.

Kriza opraševanja

Intenzivno kmetijstvo je zelo neprijazno do opraševalcev. Njihove populacije so se zato občutno zmanjšale in ponekod v svetu se je zaradi nezadostne oprašitve že zmanjšala tudi kmetijska pridelava.

* Nacionalni inštitut za biologijo

Pojav so poimenovali »kriza opraševanja«. Predvidevajo, da bo problem v prihodnosti še večji, zato mu bo treba nameniti več pozornosti.

V Srednji Evropi se je število čebeljih družin v zadnjih dveh desetletjih zaradi različnih vzrokov zmanjšalo za 25 %, v ZDA pa v minulih 60 letih za več kot polovico. Zaradi varoj je izginila večina divje živečih čebeljih družin. V svetovnem merilu se je sicer število gojenih čebeljih družin v minulih 50 letih povečalo za 45 % (pridelava medu pa za več kot 100 %). Še bolj kot število družin se je v tem obdobju povečala potreba po opraševanju kmetijskih rastlin, in sicer kar za 300 %.

Pomoč divjih opraševalcev

Medonosna čebela lahko oprašuje veliko večino kulturnih rastlin, ki jih oprašujejo žuželke, vendar pri vseh tudi ni najbolj ali dovolj učinkovita. Zlasti pri opraševanju divjih rastlin naj bi večinski delež prispevali tako imenovani divji (alternativni) opraševalci (čmrliji, čebele samotarke, muhe trepetavke ...). Tudi pri nekaterih kulturnih rastlinah so za opraševanje pomembnejši divji opraševalci, vendar teh v okolju z intenzivnim kmetijstvom, kjer so potrebe po opraševanju največje, zaradi neprimernega življenjskega prostora in uporabe fitofarmaceutskih sredstev pogosto primanjkuje.

Kolikšen je prispevek divjih opraševalcev in v kolikšni meri lahko nadomestijo izgube čebel, je za zdaj bolj ali manj še uganka. Raziskave pa kažejo, da so na območjih s sonaravnim kmetijstvom popu-

lacije divjih opraševalcev dovolj številčne, da zado- stno oprašijo kulturne rastline. Zlasti na območjih z intenzivnim kmetijstvom, ki jih je vedno več, je opraševanje medonosnih čebel nepogrešljivo, saj na teh območjih ni dovolj divjih opraševalcev.

Sklenemo lahko, da je za zagotavljanje zadost- nega opraševanja pomembno tako ohranjanje me- donosne čebele kot tudi divjih opraševalcev. Le tako bodo namreč kulturne rastline lahko dovolj oprašene, in to ne glede na nihanje populacij opraševalcev, saj bo teh nihanj v prihodnosti zaradi podnebnih sprememb, bolezní idr. vedno več in se jim ne bo mogoče povsem izogniti. Zanesljiv servis opraševanja bodo zagotavljale samo pestre združbe opraševalcev, saj skoraj ni verjetno, da bi »odpove- dali« vsi hkrati. ■

Viri:

- Aizen, M. A., Harder, L. D. (2009): The Global Stock of Domesticated Honey Bees Is Growing Slower Than Agricultural Demand for Pollination. *Current Biology*, 19: 1–4.
- Goulson, D. (2003): *Bumblebees: Their Behaviour and Ecology*. New York: Oxford, 235 str.
- Potts, S. G., Biesmeijer, J. C., Kremen, C., Neumann, P., Schweiger, O., Kunin, W. E. (2010): Global pollinator declines: trends, impact and drives. *Trends in Ecology and Evolution*, 25: 345–350.
- Rader, R., Howlett, B. G., Cunningham, S. A., Westcott, D. A., Newstrom-Lloyd, L. E., Walker, M. K., Teulon, D. A. J., Edwards, W. (2009): Alternative pollinator taxa are equally efficient but not as effective as the honeybee in a mass flowering crop. *Journal of Applied Ecology*, 46: 1080–1087.

Koroški čebelar Valentin Blantar

Čebelarja iz Podjune na avstrijskem Koroškem Valentina Blantarja smo v okviru strokovne ekskurzije JSSČ v Nemčijo in Avstrijo obiskali septembra lani. Slovenski čebelarji iz Gorenjske in Koroške ga zelo dobro poznajo, saj je zelo dejaven na področju čezmejnega povezovanja in sodelovanja med čebelarskimi društvi. G. Blantar je predsednik Okrajne čebelarske zveze Velikovec, ki združuje 16 društev, med katerimi sta tudi ČD Pliberk in ČD Šmihel, ki je že več kot 30 let pobrateno s ČD Zagorje, ČD Ravne in ČD Peter Močnik iz Maribora. V zvezi s tem smo mu zastavili nekaj vprašanj.

G. Blantar, prosimo vas, da nam na kratko predstavite organiziranost in razmere v čebelarstvu na avstrijskem Koroškem.

V Deželni čebelarski zvezi avstrijske Koroške je združenih 2500 čebelarj in čebelarjev. V združenje je vključenih devet okrajnih društev, v katera so včlanjena 104 čebelarska društva. Središče je v čebelarski šoli v Ochsendorfu pri Celovcu. Tam po-

tekajo tudi osrednja čebelarska izobra- ževanja. Na avstrijskem Koroškem imamo 15 opraševalnih postaj. V južnem delu avstrijske Koroške sta to Kočna pri Železni

Kapli ter Johannsenruhe v Rutah ob vznožju Stola. Avstrijski čebelarski zakon iz leta 2007 predpisuje, da je na avstrijskem Koroškem dovoljena izključno vzreja kranjske čebele, saj je območje te avstrijske dežele – tako kot Slovenija – avtohtono območje kranjce.

V kolikšnem obsegu so vzpostavljene prijateljske in projektne povezave s slovenskimi ČD in s katerimi?

Zelo prijateljske stike s sosedi in prijatelji gojimo s čebelarji iz Dravograda, Prevalj, Raven, Kotelj itn.,

Foto: MB

na vsakoletnih srečanjih pa jih še krepimo. Osrednja osebnost vseh teh dejavnosti je bil in je še zdaj Janez Rifel iz Prevalj. Za vse nas je bilo lepo doživetje odstranitev mejnih zapornic med državama, saj nam to omogoča stoletno mirno sožitje – to pa je omogočila EU.

Prek evropskega projekta »AMC Promo BID« se je zdaj okreplil tudi stik z Gorenjsko. Drago Kotnik je za nas strokovno in človeško zelo pomemben partner. Sodelujemo tudi z g. Francem Šmercem na južni strani Karavank. V zadnjem času so nastali obetavni stiki tudi s Čebelarstvo zvezo Peter Pavel Glavar, predvsem s ČD Grosuplje.

Kakšen je namen, način oz. rezultat čezmejnega sodelovanja med društvi pri izvažanju projektov, npr. sodelovanja z gorenjskimi čebelarji?

Evropski projekt »AMC Promo BID« na čebelarstvu področju obravnava več področij, med drugim tudi **morfološke raziskave** kranjice na severni in južni strani Karavank, te pa naj bi omogočile primerjavo parametrov s 50 let starimi podatki prof. Ruttnerja. Prav tako poteka shranjevanje vzorcev čebel za poznejše raziskave DNK-ja. Morfološke raziskave potekajo na dveh ravneh. Na avstrijskem Koroškem jih izvaja ga. Elisabeth Thurner, ki deluje ob pomoči prof. Pechhackerja z Univerze za kmetijstvo na Dunaju, v Sloveniji pa se s tem ukvarja prof. dr. Janko Božič z Univerze v Ljubljani.

Raziskave cvetnega prahu za preučevanje invazivnih rastlin na posebej izbranih zaščitnih

območjih. Na vsakem od skupaj sedmih območij je postavljenih po šest opazovalnih panjev, iz katerih smo vzeli po šest vzorcev. Skupaj smo torej v letu 2011 zbrali 252 vzorcev. Prihodnje leto bomo izvedli primerjalno raziskavo.

Izdelava pripomočkov za posredovanje znanja mladim. V Sloveniji je izšla knjiga »Lepo je biti čebelar« avtorja g. Janeza Gregorija, ki je prevedena tudi v nemški jezik, čebelarjem na avstrijskem Koroškem pa je bilo podarjenih 800 izvodov. Na avstrijskem Koroškem predvajajo film o čebelah »Otroci in življenje čebel«, ki bo na ogled tako slovensko kot nemško govorečim. Poleg tega so tako v Sloveniji kot na avstrijskem Koroškem organizirani tudi mladinski čebelarski tabori.

Kakšne možnosti se ponujajo društvom z obeh strani meje in kateri mednarodni razpisi jih omogočajo?

Po mojem mnenju je sodelovanje mogoče na več pomembnih področjih. Eno izmed teh je vzreja matic kranjske čebele, pri čemer gre za zaščito in vzdrževanje genskih virov na območju Karavank. Med temi področji pa sta tudi izmenjava znanja in izkušenj pri delu z mladimi (izmenjava obstoječih podlag, učbenikov, delavnic itn.) ter organizacija medsebojnih izletov za čebelarje (obisk čebelarskih središč, plemenilnih postaj, čebelarskih muzejev itd.). Avstrijska Koroška in Slovenija imata na področju zgodovine čebelarstva skupne korenine in na to smo lahko ponosni. ■

Spraševal je MB.

Novice iz sveta

Nemčija

V Kölnu je od 8. do 12. oktobra lani potekal največji živilski sejem na svetu, imenovan Anuga 2011. Ogledalo si ga je 155.000 obiskovalcev iz 180 držav, na njem pa je sodelovalo kar 6.596 razstavljalcev, med njimi seveda tudi vsi pomembnejši pridelovalci in trgovci z medom. Obiskovalci so tako lahko videli usmeritve in novosti na področju tega najpomembnejšega čebeljega pridelka.

V oči je padla zlasti ponudba sortnih vrst medu. Francoska trgovska družba Lune de miel (Medeni teden), ki v Franciji zavzema kar 40 % tržni delež, je poslala na nemški trg 13 različnih sortnih vrst medu, od katerih so bili nagrajeni med lavande (sivke), maline in rožmarina. Za kozarec s 375 grami teh treh vrst medu bo moral kupec v trgovini odšteti 6,49 EUR. Mimogrede, za 500 gramov nemškega cvetličnega medu bo plačal povprečno 4,00 EUR, torej znatno manj. Znani italijanski trgovec Lagne-

se pa je obiskovalcem sejma predstavil dva sortna medova: kostanjevega in limonovega. Pri nemških trgovcih je bilo opaziti drugačno usmeritev. Tako je zdaj nekoliko manj zanimiva ponudba z oznako »bio«, pozornost pri obiskovalcih pa so zbudili predvsem medovi z regionalnimi ali krajevnimi poimenovanji, na primer lipov med iz Berlina, manin med iz Bavorskega gozda, med jesenske rese iz Lüneburga. Vse kaže, da bo ta »regionalizacija« medov tudi v prihodnje privlačila kupce. Med novostmi velja omeniti mešanice medu z majhnimi količinami divjih gozdnih sadežev, na primer rakitovca ali brusnic. Zrele plodove najprej z globokim zamrzovanjem osušijo, nato pa jih na drobno zmeljejo ter zamešajo v cvetlični med. Takšna mešanica vsebuje samo 4 % mletih sadežev, vendar ti znatno spremenijo njegov okus. Druga novost sta žvečilni gumi iz medu in medeni bomboni. V prvem primeru potegnejo iz medu toliko vlage, da postane kot mehka plastika in ga je mogoče lepo žvečiti, v drugem pa odstranijo

Foto: Internet

»Doypack« podjetja Lune de miel.

vidna vsebina, izpraznjena pa je majhna obremenitev za okolje. Novost je bila tudi steklena embalaža v obliki krogle kot protiutež klasičnim steklenim kozarcem. Razstavljalci so bili ob koncu sejma optimistično razpoloženi. Poraba medu se povečuje, cene pa so stabilne ali se celo rahlo zvišujejo. Med in izdelke iz medu so promovirali z gesli: »Med uživajte ves dan, ne samo za zajtrk! H kozjemu siru se poda kostanjev med. Med je nepogrešljiv pri pečenju na žaru ali pri mesnem fonduju.«

In kaj bi bilo iz opisanega uporabno za slovenske razmere? Verjetno bi lahko tudi mi našim porabnikom ponudili kak nov sortni med, na primer javorjev ali češnjav, pa tudi nova krajevna poimenovanja bi nam prišla prav, recimo akacijev med iz Vipavske doline, lipov med s Tolminskega in kostanjev med iz Goriških brd, če sem nekoliko lokalpatriot. Sicer pa, kaj bi našteval, saj znamo biti čebelarji dovolj iznajdljivi, kajne?

Franc Šivic

Vir: Kohfink, M.-W. (2011): *Trends und Neuheiten auf dem Honigmarkt*. Imkerfreund, december, št. 12, str. 22.

Danska

Ta dežela je dvakrat večja od Slovenije, ima 7000 km obale, 700 otokov, 5,5 milijona prebivalcev ter 4.200 čebelarjev in se lahko pohvali z najbolj intenzivnim kmetijstvom na svetu. 60 % njene površine je orne zemlje, 20 % je pozidane ali so na njej ceste in železniške proge, 8 % je gozdov, preostanek, torej 12 %, pa so travniki, vresišča in peščine. Najpomembnejše poljedelske kulture so ozimna pšenica, koruza, sladkorna pesa in krompir. Najpomembnejši paši za čebele sta paši na oljni ogrščici, ki jo sejejo na 170.000 ha, in beli deteljici, ki jo na nekaterih vzhodnih otokih gojijo na 4.000 ha za pridelavo semena.

Povprečen letni donos medu je 25 kg na panj. Največ ga čebele naberejo na oljni ogrščici, preostanek pa na beli deteljici in jesenski resi. Zanimivo je, da so najvišji donosi v mestih, saj je v vseh

veliko parkov z medovitim drevjem in grmovjem. V vzhodnem delu države zaslužijo čebelarji, ki svoje čebele za oprasovanje pripeljejo v sadne plantaže, po 80 do 90 EUR na čebeljo družino.

Danska čebelarska organizacija (DBA) je bila ustanovljena leta 1866 in jo sestavlja 72 lokalnih društev. Ljubiteljskih čebelarjev z manj kot 10 čebeljimi družinami je 80 %, za 12 % čebelarjev je čebelarstvo dopolnilna dejavnost, 2 % pa je poklicnih čebelarjev. V organizacijo je vključenih 90 % vseh čebelarjev. 85 % čebelarjev uporablja za zatiranje varoj ekološke metode, torej izrezovanje trovin, po zadnjem točenju medu mravljinčno kislino, pozimi pa oksalno kislino. Preostali uporabljajo flumetrin, ki ga sami nakapajo na lesene ploščice, čeprav osrednja čebelarska organizacija tega ne odobrava. Zimske izgube so 10 %, torej razmeroma majhne in v mejah normale.

Število čebelarjev na Danskem se je doslej, podobno kot v drugih zahodnoevropskih državah, ves čas zmanjševalo, pred dvema letoma pa se je znova začelo povečevati. Zdaj se njihovo število vsako leto poveča za 10 %.

V Sloveniji so naravne razmere za čebelarjenje veliko boljše kot na Danskem, kljub temu pa je poklicnih čebelarjev pri nas komaj za vzorec. Kaj je vzrok, da se naši ljudje ne upajo povsem posvetiti temu lepemu poklicu? Ali se bo morda kaj spremenilo zdaj, ko je vedno več brezposelnih, v prihodnje pa bo še težje najti delo? Zlasti tam, kjer so naravne razmere za čebelarstvo najboljše!

Franc Šivic

Vir: Jørgensen, A. S. (2011): *Beekeeping in an Agricultural Landscape – Denmark*. Bee World, december, str. 74.

Francija

»Sveti Miklavž, moli za naše čebele!«, je v uvodniku decembrske čebelarске revije Abeilles et fleurs zapisal predsednik Nacionalne zveze francoskih čebelarjev (UNAF) Olivier Belval, eden od avtorjev peticije za zaščito čebel pred gensko spremenjenimi organizmi (GSO). Že od vsega začetka odgovorni v tej državi niso resno jemali nevarnosti, ki lahko ogrozi čebele, če bo dovoljeno sejati tako spremenjene poljščine. Po znani odredbi, objavljeni 8. septembra lani, ko je Evropsko sodišče sprejelo stroge ukrepe glede medu, ki vsebuje cvetni prah gensko spremenjenih rastlin, je francoski državni svet odpravil moratorij na koruzo Monsanto 810, nasprotno pa se je vlada odločila podaljšati njegovo veljavnost. Zmeda glede nadaljnje usode gensko spremenjene koruze je vzrok, da je 1. decembra lani 17 čebelarskih, kmetijskih in okoljskih organizacij v posebni peticiji pozvalo državljane, naj jih podprejo

G. Olivier Belval, predsednik Nacionalne zveze francoskih čebelarjev, v pogovoru z g. Šivicem na kongresu Apimondije v Argentini.

pri njihovem boju za prepoved sejanja te kulture. Avtorji peticije poudarjajo, da sožitje med gensko spremenjenimi rastlinami in čebelami, ki na njih nabirajo medicino ali cvetni prah, ni mogoče in da multinacionalke ne smejo ustvarjati dobičkov na račun čebel. Znanstvenike pozivajo, naj se hitro lotijo raziskav o tem, kako te rastline vplivajo na čebeljo zalego in na zimske čebele, ter javno objavijo rezultate svojih odkritij.

Franc Šivic

Vir: Belval, O. (2011): *Joyeux Noël 2011*. Abeilles et fleurs, december, št. 12, str. 3.

Francija

Sadjar F. Serrant je 22. maja 2007 s pripravkom sevin L85 nemškega proizvajalca Bayer škropil cvetoče jablane v svojem sadovnjaku. Kaj kmalu je čebelar P. Lefevre opazil nenavadno množično odmiranje čebel pred svojimi panji. Takoj je poklical ustrezno veterinarsko službo in ta je raziskala območje v polmeru tri kilometre okoli stojišča prizadetih čebel. Našla je cvetočo plantažo jablan, katerih veje so bile belo obložene s škropivom. Vzeli so vzorce in kmalu ugotovili, da je bila koncentracija škropiva občutno previsoka. Sredstvo je sicer v Franciji že od leta 2008 zaradi svoje rakotvornosti prepovedano. Veterinar je vso zadevo predal sodišču in po dveh letih je to razsodilo, da sadjar ni upošteval navodil, priloženih škropivu, saj ga je uporabljal v obdobju cvetenja, ter odločilo, da mora prizadetemu čebelarju plačati 10.000 EUR odškodnine. To je bila

do zdaj prva obsodba nekoga, ki je čebele zastrupil zaradi svoje malomarnosti. Predsedstvo Čebelarске zveze Francije upa, da bo ta kazen vzgojno vplivala na neposlušne lastnike sadnih plantaž. **Franc Šivic**

Vir: Farcy, P. (2010): *10.000 € contre un arboriculteur*. Abeilles et fleurs, december, št. 2, str. 11.

Evropska zveza

Zadnje jesenske mesece se je Evropski parlament poleg vseh ekonomskih kriznih ukrepov ukvarjal tudi s čebelarstvom. Na pobudo poslanca Csaba Tabajdija smo pripravili poročilo in ga na novembrskem plenarnem zasedanju v Strasbourgu tudi potrdili. V poročilu smo se evropske poslanke in poslanci zavzeli za

- zagotovitev več sredstev za čebelarški sektor, od katerega sta odvisni več kot dve tretjini evropske proizvodnje hrane in je zato trenutnih 30 milijonov EUR očitno premalo za čebelarstvo,
- večjo podporo raziskavam in razvoju zdravil za čebele in zdravil pridobljenih iz čebeljih produktov in
- strožje uveljavljanje zakonodaje o pesticidih.

S to pobudo smo hoteli predvsem izpostaviti ključni pomen čebelarstva v naši družbi, saj ima opravevanje bistveno vlogo pri ohranjanju biotske raznovrstnosti, trajnostnega evropskega kmetijstva ter varne preskrbe s hrano. V poročilu je izpostavljeno, da sektor ni dobro organiziran - primanjkuje zanesljivih in primerljivih podatkov o številu panjev, čebelarjev in čebeljih družin v EU. Obstaja velika potreba po skupnem identifikacijskem sistemu in registraciji čebeljih panjev in tudi potreba po ustrezni usposobljenosti čebelarjev.

Ena izmed točk pogajanj med poslanskimi skupinami je bila na temo zdravil pridobljenih iz čebeljih produktov in zdravil za čebele. Obe aktivnosti še vedno nista dovolj razviti, predvsem zato, ker velika farmacevtska podjetja ne kažejo zanimanja za razvoj tega zanje relativno majhnega trga.

Veliko je bilo govora o uporabi pesticidov v EU in o pomanjkljivosti urejanja tega področja, ki v veliki meri temelji zgolj na priporočilih. Evropska komisija mora nujno in hitro predložiti zakonodajni predlog, ki bo zagotovil, da se predpisi EU o pesticidih dejansko upoštevajo - pa je bila skupna ugotovitev dolge razprave. **mag. Mojca Kleva**

inž. JOŽE KUNSTELJ, s. p. ZAVRTI 41 - 1234 MENGEŠ,
telefon: 01 723 70 27, GSM: 031 893 276, e-pošta: jmkunstelj@volja.net
Izdelujemo: 3-, 4-in 5-satna točila, plastična in INOX. Ponujamo motorje za točila, plastične ventile in posode za med s prostornino 50, 70, 100 litrov. UGODNO!

ANA KUNSTELJ, s. p. ŠIVILJSTVO KUNSTELJ
ZAVRTI 41 - 1234 MENGEŠ, telefon: 01 723 80 27,
GSM: 031 352 797, e-pošta: jm-kunstelj@volja.net
Izdelujemo: KLOBUKE, KAPE (mreža je odporna proti vročini), ROKAVICE, JOPIČE, KOMBINEZONE IPD.

Tehnični opis predelave tovornega vozila v prevozni čebelnjak

Gregor Lužar, info@cebelarstvo-luzar.si

V Čebelarstvu Lužar smo se leta 2010 odločili povečati število naših prevoznih enot. Čebelarimo z nekaj več kot 400 čebeljimi družinami, od tega jih je 240 na treh prevoznih enotah. V prispevku je opisan potek predelave tovornega vozila Mercedes Benz - Atego 1223 I v prevozni čebelnjak za 78 11-satnih AŽ-panjev.

- Na obstoječem kesonu tovarnega vozila smo odstranili aluminijaste stranice. Na podlagi smo izdelali jekleno konstrukcijo za postavitve AŽ-panjev. Spodaj smo okoli kesona naredili okvir iz kotnika z merami 60 x 60 x 6 mm.
- Pokončne vogalne stebre smo izdelali iz kotnika z merami 35 x 35 x 4 mm. Iz kotnika z enakimi merami smo izdelali tudi vmesne stebre ter jih z zunanje strani okrepili z jekleno pločevino v obliki 80 x 4 mm velikega trikotnika. Takšni stebri še dodatno okrepijo celotno jekleno konstrukcijo.
- Na zunanji strani panje pred izpadanjem varuje jeklene pravokotne cevi z merami 40 x 20 x 3 mm, ki so po celotni dolžini privarjene na konstrukcijo.
- Na notranji strani prevoznega čebelnjaka varuje pred premikanjem panjev na vsaki strani po dve kvadratni jekleni cevi 18x18x2 mm, ki so po celotni dolžini pritrjene na vijake M8 kvalitete 8.8 in matico M8.
- Dno prevoznega čebelnjaka je izdelano iz 21 mm vodoodporne T-FIX vezane plošče, pritrjene na jekleno konstrukcijo s sponskimi vijaki M8x40 mm.
- Prednja in zadnja stena prevoznega čebelnjaka je oblečena z rebrasto aluminijasto pločevino 2/3 mm, ki je zakovčena na jekleno konstrukcijo z aluminijastimi popkovicami 5 mm.
- Na sredi prevoznega čebelnjaka je prostor za točenje medu (širine 1240 mm), ki je z zunanje strani oblečen z rebrasto aluminijasto pločevino 2/3 mm.
- Na zadnji steni so montirana vrata visoka 1900 mm in široka 1000 mm. Pritrjena so na ogrodje z dvema trodelnima tečajema. Vrata se zapirajo z dvostopenjsko avtomobilsko ključavnico.
- Streha prevoznega čebelnjaka je jeklena (pra-

vokotna jeklena cev 40 x 20 x 3 mm) in privarjena na ogrodje. Na jeklene profile strehe so pritrjene plošče OSB, debeline 15 mm. Zaključek celotne strehe je izveden z aluminijasto pločevino, debeline 0,80 mm, in z ustreznimi zavihki.

- Na strehi so štiri simetrično razporejena okna, velikosti 800 x 800 mm, pokrita s pokrovi iz pločevine.
- Po celotni dolžini nadgradnje sta na vsaki strani podaljška strehe (nadstreška), izdelana iz aluminijaste pločevine, debeline 0,80 mm. Pritrjena je na ogrodje iz kvadratne jeklene cevi velikosti 20 x 20 x 2 mm. Pločevina je na zunanjem robu zakrivljena v žleb, po katerem lahko odteka deževnica. Podaljška sta dolga 7250 mm in široka 500 mm.
- Celotna konstrukcija je varjena in dvakrat zaščitena s temeljno dvokomponentno barvo. Končna barva celotne jeklene konstrukcije je modra.
- Nadgradnja prevoznega čebelnjaka je na skrajnih točkah zgoraj tako s sprednje kot z zadnje strani označena z gabaritnimi svetili.

Gabariti nadgradnje čebelnjaka so: dolžina 7250 mm, širina 2500 mm, višina 2050 mm. Skupna višina tovornega vozila z nadgradnjo je 3200 mm. Skupna dolžina tovornega vozila z nadgradnjo je 9350 mm.

Predelava se je zaradi slabih vremenskih razmer (sneg) nekoliko zavlekla in je trajala približno mesec in pol. Skupni strošek nadgradnje (materialni stroški in delo) je bil 7.000 EUR. Za pomoč pri predelavi tovornega vozila naj se še posebej zahvalim g. Aleksandru Kovačiču, ki mi je nesebično pomagal tako s svojimi nasveti kot tudi z delom. Tovorno vozilo, predelano v čebelarsko vozilo, zdaj že uspešno opravlja svojo nalogo. ■

Sušilnice SUŠA

Za sušenje cvetnega prahu in topljenje kristaliziranega medu. Sušiti je mogoče tudi sadje, zelenjavo, zelišča, gobe itd.

Blaž Okorn, s. p.
Sp. Sorica 1a
4228 Železniki
tel.: 04/519 80 30 ali
031/542 517
e-pošta:
blaz.okorn@siol.net

Subvencije za
čebelarsko opremo

Wachsverarbeitung | Imkereiarbeiten
 Deutsch Haseldorf 75 | A-8493 Klösch, Avstrija
 Tel. & faks: +43 (0) 3475 / 2270
 info@wachs-hoedl.at | www.wachs-hoedl.at

Delovni čas
 Ponedeljek-petek
 8:00-12:00 13:00-18:00
 Sobota 8:00-12:00

Jezik za sporazumevanje: nemščina
 Naše satnice lahko kupite tudi v podjetju
 Logar trade d.o.o. iz Šenčurja
 Jana posredovanje, zastopanje, Maribor

Kako nas najdete:

Imejte svoj vosek pod nadzorom!
Satnice iz lastnega voska so spet aktualne.

-Imate možnost prisostvovati predelavi vaših starih satnic oz. predelavi vašega voska!
 Obvezna je predhodna telefonska najava!

-Najmanjša količina obdelave je 20kg surovega voska, oz. 50kg starih satnic.

-Garantiramo razkuževanje s paro.
 Zelo ugodno razmerja kvaliteta-kakovost.

-Po željo izdelujemo vsako debelino in dimenzijo satnic.

-Obdelava voska možna skozi celo leto.

durch die Austria Bio
Garantie kontrollierter Betrieb

Čebelarjeva opravila v januarju

Brane Borštnik – Velike Lašče, brane.borstnik@gmail.com

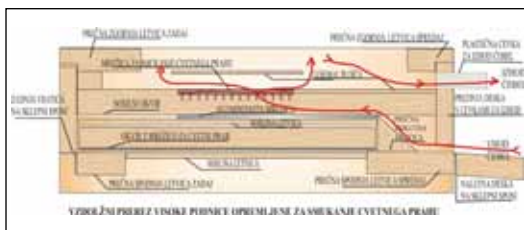
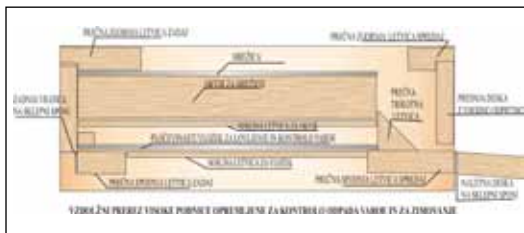
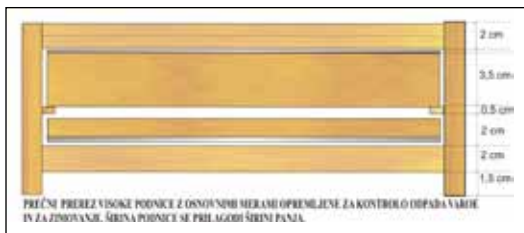
Zimski dnevi so za čebelarja oddih od dela v čebelnjaku, zato je prav, da v teh dneh analiziramo minulo sezono. Ob tem samokritično ocenimo napake, ki smo jih naredili pri delu s čebeljimi družinami, ter naredimo načrt, kako bomo naše čebelarsko delo zastavili spomladi. Že v prvi letošnji številki sem obljubil predstavitev moje rešitve za čebelarjenje z visoko podnico tako v nakladnem kot v AŽ-panjskem sistemu. Po mojih dozdajšnjih izkušnjah je dobra podnica tista, ki je za čebelarja vsestransko uporabna, prijazna do čebel in pogubna za varoje. Te tri pogoje mi je po nekaj letih raziskovanj uspelo izpolniti pri podnici, ki jo zdaj z zadovoljstvom uporabljam pri obeh načinih čebelarjenja.

Podnico za nakladni panj sem najprej zasnoval za lovljenje varoj, pozneje pa sem ji dodal še smukalnik za cvetni prah. Pri tem sem sprva uporabil ravno mrežico za smukanje, ko pa sem jo zamenjal z mrežico z distančnimi nastavki, so bili rezultati boljši. Ta mrežica je prijaznejša do čebel, saj si pri plezanju skozi luknjico pomagajo z odzivom od prečne letvice pod mrežo. To sem preizkusil tako, da sem polovico mrežice za smukanje naredil iz navadne 1 mm debele mrežice, drugo polovico pa iz 3 mm debele mrežice z distančniki. Pod mrežico z distančniki se je nabiral cvetni prah, pod drugo polovico pa je bilo le nekaj zrn. Tudi ob opazovanju sem ugotovil, da čebele najpogosteje prehajajo skozi smukalno mrežico z distančniki. Ko sem za izhod iz podnice uporabil cevke, sem s tem povečal hitrost izhoda iz panja, hkrati pa sem dobil čist cvetni prah, saj morajo čebele čistilke pri prehodu iz panja skozi mrežico smeti odvreči v cvetni prah.

Teste in razvoj sem najprej izvajal v nakladnem sistemu, potem pa sem ga prilagodil tudi za AŽ-panj, saj menim, da je slovenski čebelnjak idealen za učinkovito apiterapijo, zato ga je vsekakor treba ohraniti. Panj sem odžagal neposredno pod plodiščnimi nosilci satja ter nato z mozniki visoko podnico pridrtil na panj. Sprednji del je skoraj identičen obliki AŽ-panja, le da ima žrelno letev zamenljivo. Ena deščica ima klasično odprtino za vhod, druga pa ima nad vhodom luknje s premerom 12 mm, v katere so vstavljene plastične cevke za izhod čebel. Deščico s cevkami namestim med sezono pobiranja cvetnega prahu, med prezimovanjem pa namestim deščico s klasično odprtino. Tako predelan AŽ-panj ima dvojna

vrata. Zgornja, ki so za nekaj centimetrov skrajšana, omogočajo dostop do plodiščnega in mediščnega dela. Skozi spodnja vrata, ki se odpirajo navzdol, pa vstavljam smukalnik cvetnega prahu ter pobiram pelod. Ta vrata omogočajo tudi vstavljanje okvirja z mrežico in testni vložek za spremljanje odpada varoj. Tako prirejen AŽ-panj je višji za 7 cm in ima v primerjavi s klasično zasnovo nekaj prednosti:

- pri zbiranju cvetnega prahu s smukalniki, nameščenimi pred vhodom v panje, moramo te namestiti na celo vrsto panjev, ker v nasprotnem primeru čebele rade zahajajo v tiste, na katerih ni smukalnikov, v tem primeru pa to ni potrebno;
- čebelar z lahkoto, ne da bi vznemirjal čebele, vzame iz panja predalček s čistim cvetnim prahom, pri pobiranju cvetnega prahu iz smukalnikov pred panji pa čebele po navadi napadejo čebelarja, cvetni prah pa je treba še očistiti;
- pod panjem je še dovolj prostora za pretok zraka v panj in iz njega, tako da čebele ne potrebujejo dodatnega zračenja skozi vhod v panj;

Pogled s prednje strani, na kateri sta vidna stari in novi del z nameščeno deščico za smukanje cvetnega prahu.

Pogled od zadaj – Pogled z zadnje strani, na kateri je viden stari del panja z dodano visoko podnico.

Dostop od zadaj – Dostop do testnega vložka za odpad varoj brez odpiranja zgornjih vrat in vznemirjanja čebel.

- to je odlična rešitev za naravno zatiranje varoj, saj je lovljenje odpadnih varoj odločilno za boljši uspeh. Mrežica je dovolj oddaljena od testnega vložka, ki mora biti namazan z vazelinom, vložek pa lahko izvlečemo ob vsakem času in vremenu, ne da bi odpirali okenca in s tem po nepotrebem vznemirjali čebele;
- v zimskem obdobju lahko na mesto predalčka za cvetni prah vstavimo leseno ploščo ali 2 cm debel stiropor, tako da je panj zaprt tudi s spodnje strani.

Če se boste odločili za novi panj, je seveda izvedba visoke podnice mogoča že v zasnovi sami. Vse mere dvo- ali trietažnega AŽ-panja ostanejo do mediščnih nosilcev satja enake, dodati je treba samo višino visoke podnice. Prepričan sem, da se bo po tej predstavitvi pojavil še kak drugačen, boljši, preprostejši način, seveda v zadovoljstvo vseh slovenskih čebelarjev.

Kaj moramo poleg opazovanja in zagotovitve miru februarja še postoriti pri čebelah?

Vse od konca decembra, ko se začne dan počasi daljšati, se v čebelji družini že počasi začnajo priprave na menjavo generacije za novo življenje. Dnevi postajajo svetlejši in daljši, dobre družine pa imajo v začetku februarja tudi že prvo pokrito zalego. Za čebeljo družino pa se s tem začne pravo garanje, saj mora gnezdo ogrevati na 34-36 °C, čeprav je lahko zunanja temperatura še globoko pod ničlo. Seveda je to odvisno tudi od vremenskih razmer in stojišč, na katerih prezimujemo čebele. V tem čebelarskem letu bo za kakovostno spomladansko zalego odločilna tudi količina cvetnega prahu v panju. Minula čebelarska sezona je bila glede tega za čebele zelo neugodna. Pravih medovitih paš je bilo malo. Največji problem pa sta bila julijska in avgustovska suša in suho ozračje, ki sta v večini slovenskih pokrajin zelo zmanjšala zmožnost nabiranja cvetnega prahu. Svež cvetni prah je pogoj za utrjene dolgožive čebele, ki so sposobne že januarja spodbuditi matico k zaleganju,

negovati prvo spomladansko zalego in preživeti vse do marca ali aprila oziroma do menjave generacij. Če smo pozno jeseni družinam, ki niso imele dovolj cvetnega prahu, dodali rezervne sate s cvetnim prahom, smo čebelam dali dobro popotnico za spomladanski razvoj.

V začetku februarja, približno okoli svečnice, čebele opravijo prvi čistilni izlet. Priporočam spremljanje vremenskih napovedi, ob prvi otoplitvi na več kot 10 °C pa se organizirajte tako, da tega dneva ne boste zamudili. Po navadi začnejo prve čebele izletavati iz šibkih družin ali iz družin, ki so preobremenjene z varojami. Te čebele se po navadi ne vrnejo v panj. Drug možen razlog za prezgodnje izletavanje je slabo predelana zimska zaloga hrane ali poznojesenski donos hojevega ali bršljanovega medu, ki ga čebelar ni opazil oziroma odstranil iz gnezda. Te družine lahko obolevajo za nosečo, to opazimo po iztrebkih čebel po panjih ali na naletnih deskah. Če opazimo, da čebele iz nekaterih panjev ne izletavajo, na hitro pogledamo testne vložke, da si ustvarimo sliko o stanju v čebelji družini. Če so v panju čebele, je to dobro znamenje, saj so zdrave in ne potrebujejo izleta. Če je družina odmrta, moramo tak panj takoj zapreti in ugotoviti vzrok odmrta. Če sami niste dovolj usposobljeni, da bi po iztrebkih v panju ali po čebelah, zaritih v satje, ocenili vzrok odmrta, pokličite na pomoč vašega terenskega svetovalca ali območnega veterinarja. Če je satje v panju zamazano s čebeljimi iztrebki, je vzrok odmrta najpogostejše noseča. Tako satje je treba skupaj z odmrliimi čebelami sežgati, panje ali naklade in podnice pa obvezno prekuhati v vrelem lugu, saj bomo le tako preprečili širjenje te bolezni v preostale čebelje družine. In še eno nalogo imamo čebelarji ob prvem čistilnem izletu. Pred panji oziroma na bradah naberemo od 100 do 200 mrtvic, jih damo v majhno škatlo ali papirnato vrečko ter jih oddamo v pregled območnemu veterinarju. Če mrtvic ne moremo oddati takoj, jih zamrznemo in oddamo ob prvi priložnosti. ■

Veterinarski nasveti za februar

Ivo Planinc,* ivo.planinc@vf.uni-lj.si

Kljub temu da pozimi ne pregledujemo čebel, pa je občasno vendarle treba preveriti, ali so vse družine žive. To preverimo tako, da rahlo potrkamo po pročelju panja ali vanj potisnemo cev, prek katere poslušamo šumenje čebel. Če ne slišimo značilnega šuma, panj odpremo. Iz odmrle družine pobereмо satje. Žrelo panja zapremo.

Na odvzetem satju temeljito preglejmo, ali ni na njem ostalo kaj neizležene zalege. Pri pregledu bodimo pozorni, da teh celic ne spregledamo. Le s pregledom teh celic lahko izključimo navzočnost hude gnilobe čebelje zalege, to pa je pri odmrtni družin tudi najpomembnejše. Vsaki neizleženi celici odstranimo pokrovček in z zobotrebcom preglejmo vsebino pod pokrovčkom.

Pri hudi gnilobi čebelje zalege se ličinka po odmrtni spremeni v vlečljivo rjavo maso. Ta vsebina se v celici počasi izsušuje in se po približno dveh mesecih izsuši. Celica postane na videz prazna. Le na dnu celice ostane skoraj nevidna krastica. Vlečljive mase, ki je za hudo gnilobo tako značilen

znak v aktivni sezoni, v tem času ne najdemo več.

Pozimi je značilen znak hude gnilobe cel ali rahlo nagrizen pokrovček, pod njim pa prazna celica.

Odvzeto satje, tako plodiščno kot mediščno, shranimo posebej v neprepustno embalažo ter označimo, iz katerega panja je bilo odvzeto. Čim prej pokličimo območnega veterinarja NVI, da dokončno ugotovi vzrok odmrtnja oz. da kot vzrok odmrtnja izključi hudo gnilobo. Velikokrat je to mogoče šele po laboratorijski preiskavi. O uporabnosti satja ter nadaljnjih ukrepov glede potrebne razkužitve odloči veterinar na podlagi dokončne diagnoze. O tem izda tudi pisno navodilo.

Foto: Internet

Opomnik:

- občasno preverimo, ali so družine žive,
- pri vsaki odmrli družini temeljito preglejmo satje,
- ob sumu bolezni pokličimo veterinarja. ■

* mag., dr. vet. med., VF NVI, enota Nova Gorica

Hrvaška čebelarstva zveza
Čebelarstva društva Vukovarsko-sremske in
Brodsko-posavske županije
Zveza čebelarjev Osiješko-baranjske županije
Visoka šola J. J. Štrosmajer fakultete za kmetijstvo v Osijeku in Vinkovcih
Hrvaški veterinarski inštitut, Veterinarski zavod iz Vinkovcev
Zdravstvena in veterinarska šola dr. Andrija Štampar iz Vinkovcev

ORGANIZIRAJO

MEDNARODNI

Čebelarški sejem opreme in čebeljih pridelkov
ter strokovno znanstveno posvetovanje

9. ČEBELARSKI DNEVI VINKOVCI 2012.

Prireditve bo potekala 9. in 10. marca 2012.

v prostorih Športnega parka Lenije v Vinkovcih
pod pokroviteljstvom Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in vode

Hrvaška gospodarska zbornica
Vukovarsko-sremske županije in mesta Vinkovci.

www.pcelica.hr

Medovite rastline v februarju

Jure Justinek,* jure.justinek@czs.si

Februar je po navadi dokaj hladen mesec. Na splošno je veljalo, da je februarja še sneg in da narava po večini še miruje. V zadnjih letih pa opazamo, da se podnebje spreminja in da skorajda ni več zim, kakršne smo poznali včasih. Vegetacija v naravi seveda sledi vremenu, in če je februarja dovolj toplo oziroma če je kaj sončnih dni, že opazimo, kako se narava prebuja. Na prisojnih legah najprej zacveti navadna leska (*Corylus avellana*), na kateri čebele ob toplejših izletnih dnevih naberejo prve koške obnožine v novi sezoni. Priporočljivo je, da navadno lesko posadimo nekam v bližino čebelnjaka, saj čebele zaradi temperatur in drugih vremenskih nevšečnosti še ne letijo daleč, v bližini pa jo lažje najdejo in v panj prinesejo svež cvetni prah. Leska ne daje medicine, saj je izrazita vetrocvetka, zato za svoj obstoj in razmnoževanje ne potrebuje oprašitve žuželk, za čebele pa je zanimiva in zelo koristna zato, ker ima veliko cvetnega prahu in ker je prva. Enako zanimiva je tudi črna jelša (*Alnus glutinosa*), ki je prav tako vetrocvetka. Tudi ta daje velike količine cvetnega prahu in začne cveteti v prvi polovici februarja. V tem obdobju zacvetita tudi dve lepi in okrasni trajnici, ki sta spomladi zelo koristni za čebele. To sta spomladanska resa (*Erica carnea*) in črni teloh (*Helleborus niger*). Obe rastlini lahko prenesemo v domače okolje in ju lahko sadimo na domačem obhišnem vrtu ali kje v bližini čebelnjaka in z njima spomladi čebelam popestrimo pašo. V naravnem okolju rasteta obe rastlini v gozdovih oziroma na obrobju gozdov na južnih in prisojnih legah. Razširjeni sta po vsej državi, izjema so samo ravninski deli, v katerih ni gozdov. Resa in črni teloh dajeta čebelam cvetni prah in prvi nektar. Kot zani-

Foto: Franc Šivic

Čebela na spomladanski resi (*Erica carnea*).

mivost lahko omenimo, da spomladanska resa lahko cveti že pod snežno odejo, medicino pa izloča, ko so temperature dovolj visoke, v hladnih dneh pa cvet miruje. Črni teloh je ime dobil po črni koreniki, čeprav je cvet snežno bele barve, pozneje pa se cvetni listi obarvajo rožnato. Omeniti velja tudi, da je črni teloh za človeka zelo strupena rastlina!

V drugi polovici tega, po navadi še dokaj zimskega meseca je prebujanje narave opazno že tudi pri drugih rastlinah. Cveteti začnejo mali zvonček (*Gallanthus nivalis*), navadni lapuh (*Tussilago farfara*), progasti žafran (*Crocus reticulatus*), trobentica (*Primula vulgaris*) in navadna jarica (*Eranthis hyemalis*). Te rastline so ob izletnih dnevih za čebele pomemben vir svežega nektarja in cvetnega prahu, s tem pa omogočajo pospešeno prebujanje čebelje družine in njeno pripravo na novo sezono. Proti koncu meseca, če je vreme dovolj toplo, iz zemlje že pokukajo prvi žafrani in druge cvetice. O teh pa več prihodnji mesec. ■

Spomladi uredimo vrt medovitih rastlin

Jure Justinek,* jure.justinek@czs.si

Pomlad je obdobje začetka novega življenja v naravi. To je čas, ko lahko na vrtu in okolici sadimo in presajamo rastline, primeren pa je zlasti zato, ker rastline tedaj še mirujejo. Sadimo in presajamo lahko od takrat, ko se zemlja odtali, do začetka brstenja

rastlin. V tem obdobju lahko sadimo tako rastline s koreninsko grudo kot tudi tiste brez nje. Rastline, ki jih kupimo v vrtnarijah ali v vrtnarskih centrih, imajo po navadi vzrejeno koreninsko grudo in jih načelno lahko sadimo vse leto, kljub temu pa je bolje, če to delo opravimo spomladi. Brez težav pa lahko sadimo in presajamo rastline brez koreninske grude ter ra-

* Opazovalno napovedovalna služba medenja

stline na golih koreninah. Pomlad je torej čas za vse spremembe in novosti, ki si jih želimo na vrtu ali v svoji okolici.

Čebelarji lahko v okolici svojega čebelnjaka sadijo medovite rastline, to je tiste rastline, ki s svojimi izločki – nektarjem ali medicino – privabljajo čebele. Prijetno lahko združijo s koristnim ter okolico uredijo tako, da bodo njegove čebele tam našle koristno pašo, poleg tega pa bodo rastline čebelnjaku v okras in čebelarju v ponos. Pri tem je treba upoštevati temeljna načela vrtnega oblikovanja. Najprej izberemo teren, ga izmerimo, določimo tip tal in lego, predvidimo pohodne poti, določimo površine gred in prostor, ki ga bomo namenili za zasaditev. Nato se lotimo obdelave tal, prst prelopamo, jo po potrebi pognojimo in na koncu oblikujemo grede, na katere bomo posadili medovite rastline. Robove gredic obložimo s kamenčki, z opeko, s tlakovci, z impregniranimi lesenimi količki ali s čim podobnim, in sicer zato, da gredo ločimo od zelenice in preprečimo širjenje plevelov z zelenice na gredo. Obliko grede izberemo poljubno, vendar pri tem pazimo, da je smiselno vključena v okolico in da oblika ne izstopa preveč. Ko vse to končamo, se lahko lotimo sajenja rastlin. To je sicer vedno zadnje opravilo, in če je vse opisano narejeno estetsko in smiselno, je sajenje tudi pika na »i« v našem vrtu.

Na pripravljene grede posadimo predvsem trajnice. To so rastline, ki vsako pomlad na novo odženejo, rastejo, cvetijo in jeseni pomrznejo do tal, v zemlji pa ostanejo novi brsti, ki odženejo prihodnje leto. Dobra lastnost trajnic je, da z njimi ni večjega dela in da je ob pestri zasaditvi taka greda lahko zanimiva vse leto.

Med medovitimi trajnicami so za čebele pomembnejše črni teloh (*Helleborus niger*), spomladanska resa (*Erica carnea*), zlata rozga (*Solidago* spp.), kraški šetraj (*Satureia montana*), različni sedumi ali homuljice, med dišavnicami pa poprova meta (*Mentha pulegium*), timijan (*Thymus vulgaris*), žajbelj (*Salvia officinalis*) in druge. Za obiskovalce našega čebelnjaka in okolice je smiselno, da na označevalne tablice poleg rastlin napišemo tudi njihova imena.

Ob robovih gred ali robovih parcel lahko posadimo manjše grmičevje, ki ob cvetenju nudi medicino in cvetni prah. Med takšna spadajo navadna leska (*Corylus avellana*), večina vrst vrb oziroma mačic (*Salix* spp.), od okrasnih rastlin pa zelo dobro medijo navadni liguster (*Ligustrum vulgare*), bradavec (*Cariopteris incana*), hibiskus (*Hibiscus syriacus*), vse vrste drenov (*Cornus* spp.), vse vrste kovačnikov ali lonicer in številne druge.

Na večjem prostoru zasadimo medeče drevice. Pri tem pazimo, da ima drevo zares dovolj prostora

Foto: Anica Vogel

Primer urejenega medovitega vrta.

ra za neovirano rast. Sadimo po večini lipe (*Tilia* spp.), vse vrste javorjev (*Acer* spp.), divje češnje (*Prunus avium*), divji in pravi kostanj, od tuje-rodnih pa pavlovnijo (*Paulownia tomentosa*), trnato gledičevko (*Gleditsia triacanthos*), katalpo (*Catalpa ovata*), tulipanovec (*Liriodendron tulipifera*), mehurnik (*Koeleruteria paniculata*), japonsko sofro (*Sophora japonica*) in evodijo (*Tetradium daniellii*) ter še nekatere druge.

Navedene rastline so zelo medovite, kupiti pa jih je mogoče v vrtnarijah. Večina naštetih vzorčno raste tudi v okolici ČZS.

Pri sajenju dreves in grmov bodimo pozorni na velikost sadilne jame, ki mora biti dovolj široka in dovolj globoka. Korenin nikoli ne upogibamo ali zvijamo, vedno izkopljemo tako veliko jamo, da rastlino brez težav posadimo vanjo. Na dno jame lahko dodamo plast preperelega hlevskega gnoja ali komposta ter ga prekrijemo z dva do tri centimetre debelo plastjo prsti. Če sadika potrebuje oporo, jo že v tej fazi postavimo tako, da jo lahko privežemo, kajti če bomo to storili pozneje, ji lahko poškodujemo korenine. Rastlino postavimo v jamo, korenine do polovice zasujemo s prstjo ter jo rahlo potlačimo, nato pa jih zasujemo do vrha. Na koncu jo vedno obilno zalijemo s približno deset litri vode.

Pri sajenju trajnic pazimo, da so zdrave in imajo lepo razvite korenine. Pri sajenju upoštevamo tudi njihovo končno razrast, tako da jih ne zasadimo preblizu ene poleg druge. Na koncu jih vedno obilno zalijemo.

V Sloveniji je približno tri tisoč različnih vrst rastlin, vendar za čebelarstvo niso vse enako gospodarsko pomembne. Za čebele je zanimivih približno tisoč rastlin, na katerih lahko najdejo nektar ali cvetni prah. V okolici čebelnjaka je najbolj smiselno posaditi rastline, ki cvetijo ter dajejo pelod in nektar v obdobju, ko v naravi ni paše, kajti v tem obdobju je vsaka sveža kapljica nektarja ali košek obnožine v panju še kako dobrodošel. Naše čebele nam bodo hvaležne. ■

Razmišljanje o promocijskem slovenskem medenjaku

Jože Šafranko, joze.safranko@telemach.net

V nedeljo, 11. decembra 2011, sem popoldne po večini preživel ob gledanju TV-programov, ki so me spodbudili k razmišljanju o slovenskem promocijskem medenjaku. Najprej sem v poročilih ob 13. uri zasledil prispevek dopisnika iz Avstrije Lojzeta Kosa o Mozartovih kroglicah, ki prinesejo Avstriji več denarja, kot ga Slovenija zasluži z vsem svojim turizmom. Pred leti sem jih kupoval tudi sam in že takrat sem razmišljal, ali nimamo tudi mi Tartinija, Gallusa, Prešerna ... Nato sem gledal ponovitev oddaje Na zdravje, v kateri je sodelovala predstavnicca ČZS Andreja Kandolf ter skupaj z dobitnico »zlatega medenjaka 2011« uspešno predstavila čebelje pridelke in izdelke iz njih.

Kmalu po oddaji Na zdravje je bila tisto nedeljo na TVS 1 še oddaja Slovenski magazin, v kateri je bilo prikazano izdelovanje lecta. Ves čas sem intenzivno razmišljal o podobnem izdelku, kot so Mozartove kroglice. Mi bi lahko imeli »? medenjak« ali kaj podobnega. Na sredini takega medenjaka bi lahko bila majhna čokoladna ampula, napolnjena s čistim slovenskim medom. Čedalje bolj se zavedamo pomembnosti slovenskega čebelarstva in koristnosti čebeljih pridelkov, večina nas pozna tudi naše zaslužne čebelarje v zgodovini. To védenje se vsako leto bolj širi po zaslugi vodilnih na ČZS. Če se ozremo samo na akcijo »En dan za zajtrk med slovenskih čebelarjev«, lahko vidimo, koliko ljudi je v zadnjih nekaj letih pridobilo veliko koristnih informacij o zdravem prehranjevanju, in to od najmlajših do najstarejših! In prav je tako. Slovenija je glede naravnih danosti za razvoj čebelarstva, posebej pa še zaradi marljivosti naših nekdanih in zdajšnjih čebelarjev v svetu vse bolj znana in prepoznavna. V razmahu je prav tako čebelarski turizem.

Če pa pogledamo, kakšen spominek si lahko tuji turist kupi pri nas, je seznam zelo kratek. Zato imamo idealno priložnost, da na področju medenih pridelkov in izdelkov naredimo nekaj prepoznavnega za našo promocijo v svetu. Ne gre samo za zaslužek, in to tudi ne bi smel biti poglavitni cilj. Morali bi biti prodornejši pri promociji naše države in oblikovanju njene podobe. Ni mi znano, ali je bil Mozart ljubitelj slaščic, kljub temu pa so Avstrijci s temi kroglicami tako zelo uspešni. Seveda po zaslugi glasbenega genija. Mi pa imamo povezavo z našimi velikimi čebelarji, kot sta Anton Janša in Peter Pavel

Foto: MB

Glavar, pa še kdo. In tak medenjak bi lahko poimenovali po enem izmed naših velikih Slovencev, bodisi po glasbeniku, pesniku ali zaslužnem čebelarskem strokovnjaku iz zgodovine. Če bi ta projekt zaživel, bi podrobnosti določili strokovnjaki.

Na te Mozartove kroglice sem bil pred leti resnično ljubosumen, vendar ne nevoščljiv, bolj presenečen nad njihovim uspehom. In danes slišim, koliko jim te kroglice prinašajo. Čeprav je skoraj neverjetno, je res. Prav danes sem pogledal po dnevni sobi, ali je na polici kak spominek, podoben Mozartovim kroglicam. In res je: pred kakimi 15 leti sem na Dunaju kupil stekleničko s pol decilitra Mozartovega likerja. In spet sem se spomnil na našo medico, tako na sladko kot alkoholno.

To so moja razmišljanja o promociji Slovenije. Podobne promocije potrebujemo tudi na drugih področjih. Slovenci moramo biti prodornejši, vendar ne tako, da bi bili vsiljivi. Za takšen projekt pa zanesljivo velja, da bi moral biti enoten in usklajen v celotni Sloveniji. Če bi se tega lotili posamezni čebelarji različno, po mojem ne bi bilo učinkovito. S tem ni rečeno, da čebelarji ne bi bili še naprej inovativni in iznajdljivi pri prodaji svojih čebeljih pridelkov. Šlo bi za posebne promocijske izdelke v okviru države z dogovorom vseh, ki bi pri tem projektu sodelovali.

Tudi poimenovanje dveh ali več takih izdelkov bi moralo biti določeno s soglasjem. V avstrijskem primeru gre za nekaj izdelkov, ki se razlikujejo po barvi okrasnega papirja, v kakršnega so zavite kroglice ali stekleničke z likerjem, in so desetletja enake. Mi bi te izdelke preprosto oblikovali v miniaturnih oblikah, na primer; lect (panjska končnica), medica (steklenička

v obliki slovenskega čebelnjaka), medenjaka (oblika kranjiča ali koša), slovenski med v čokoladi (oblika AŽ-panja) ali v primernih podobnostih.

V tem vidim uspeh. Imamo vse možnosti za poznavanje izvirnosti z geografskimi in drugimi dejstvi.

Želim, da bi nam s tem projektom uspelo na območju celotne Slovenije. Potrebujemo sodelo-

vanje, razumevanje in odločitve, pa tudi potrpljenje. Nič ne gre na hitro. Najprej je potreben navdih, potem pa tudi seznanitev čebelarjev z idejo prek Slovenskega čebelarja, kot mi je predlagal naš zelo požrtvovalni in uspešni predsednik ČZS gospod Boštjan Noč. ■

»Obračun« čebelarjenja 2011

Ivan Šega, ivan.sega@volja.net

Ob koncu leta ljudje delamo različne obračune. Sam sem ga naredil za čebelarški del mojih dejavnosti, obračun pa vsebuje le dejstva in ne pustih števil.

Čebelarstvo leto sem končal z 18 čebeljimi družinami. Koledarsko leto 2011 sem končal brez čebel. Oktobra je bilo stanje še normalno, sredi novembra pa sem pred panji našel kupe mrtvic ter ugotovil, da so panji prazni. Katastrofa me je tako prizadela, da satja niti ob koncu leta še nisem popravil iz panjev. Zaradi prizadetosti ne morem iti niti do stojišče, ki je 100 metrov oddaljeno od hiše. Resno razmišljam, da bi čebelarjenje povsem opustil, čeprav imam čebelnjak, orodje in 35 let prakse s čebelami.

Kot povedano, so bile oktobra družine še zelo močne in s strahom sem poslušal druge čebelarje, ki so mi pripovedovali, koliko družin so že izgubili in kakšni so bili znaki ob izgubi. Pri meni ni kazalo tako, a se je kljub temu zgodilo, da so se v mojem čebelnjaku pojavili enaki znaki, kot so mi pripovedovali. Propad čebel ni bil posledica zastrupitve, saj čebelarim v kraju, kjer kmetijstva v pravem pomenu besede ni več in tako tudi zastupljanja ne. Propad čebel je bil posledica varoj. Kolega iz društva me je s svojim znanjem tolažil, zakaj so čebele obležale pred vhodi v panje. Vse, o čemer me je prepričeval, je posledica pogubnega vpliva varoj. Letos sem, poleg izrezovanja trotovine, uporabljal samo zdravila, ki nam jih je dal Nacionalni veterinarski inštitut.

Ažsatniki

izdelava až okvirjev in panjev

041 995 953

Zaradi izgube čebel pa se mi zastavlja vprašanje o učinkovitosti dobljenih zdravil. Kljub temu da sem dosledno upošteval navodila o uporabi, ki sem jih dobil in prebral, je rezultat tak, kot sem ga opisal. Sprašujem se o strokovnosti ljudi, ki so odločali o nakupu teh zdravil. Verjetno se ne zavedajo, da zato, ker se omejuje uporaba kemičnih sredstev za zatiranje varoj, prav oni z dodeljevanjem naravnih zdravil odločajo o tem, ali bo čebelarstvo v Sloveniji še obstalo ali ne. Morda pa je pri odločitvi o nakupu teh zdravil po sredi še kaj drugega!

Upravičeno čebelarji izgubljam zaupanje v dodeljena zdravila in skozi njih tudi v institucijo, ki nam jih je za davkoplačevalski denar priskrbela. Spet bodo številni čebelarji iskali pot do drugačnih – tudi kemičnih zdravil, da bi obdržali svoja čebelarstva. To bo lahko imelo neželene posledice za marsikoga. Nekateri čebelarji smo se zanesli na dodeljena sredstva, rezultat pa je tak, kot ga navajam. Ko sem v eni izmed jesenskih števil SČ bral mnenja čebelarjev o tem zdravilu, jim lahko le pritrdim, da so imeli prav, ko so podvomili o njegovi učinkovitosti.

Ob tem naj pojasnim, da že vse od omejevanja uporabe kemičnih sredstev za zatiranje varoj uporabljam mravljinčno in oksalno kislino; včasih uspešno, včasih manj uspešno. A število družin je vedno ostalo vsaj tolikšno, da sem naslednje leto spet čebelaril z načrtovanim številom družin. Letos mravljinčne kisline nisem uporabil, ker vem, da ta za nekaj časa zavre razvoj družine, poleg tega pa sem zaupal dobljenim zdravilom. Pa sem se krepko zmotil.

Seveda tega prispevka ne pišem zato, da bi me v prihodnji številki SČ institucije in strokovnjaki prepričevali, da so bila lani uporabljena sredstva prava, temveč zato, da v imenu številnih čebelarjev, ki so izgubili, sicer morda ne vseh čebeljih družin, vsekakor pa nenormalno število, javno povem, da za to upravičeno sumimo neučinkovitosti zdravila, za katera so se odločili v strokovni instituciji. Ker so bile v mojem čebelnjaku posledice katastrofalne, me zato ne bo nihče prepričal, da je bilo dodeljeno zdravilo učinkovito. ■

90 let Čebelarskega društva Ljutomer

V soboto, 3. decembra 2011, so v Domu kulture Ljutomer zaznamovali devetdesetletnico obstoja **ČD Ljutomer**, ob tej priložnosti pa so zaslužnim članom podelili tudi priznanja in zahvale. Vse zbrane je najprej nagovoril predsednik ČD Ljutomer **Branko Bratinščak**, članom in članicam pa sta ob visokem jubileju čestitala tudi županja Občine Ljutomer **mag. Olga Karba**, ki je predsedniku izročila občinsko priznanje, ter dr. **Stanko Kapun**, predsednik Čebelarske zveze društev Pomurja.

Prireditve so se udeležili še podžupan Občine Ljutomer **Janez Vencelj**, ki je tudi sam čebelar in podpredsednik Čebelarskega društva Ljutomer, medena kraljica **Nataša Bukovec** ter člani številnih drugih čebelarskih društev iz vse Slovenije, med njimi tudi člani **ČD Frana Lakmayerja iz Preddvora** in člani **ČD Trebnje**, ki so predsedniku ČD Ljutomer posebej čestitali ob tem jubileju.

Bronasto priznanje Petra Dajnika za večletno uspešno delo na področju čebelarstva so prejeli: Nada Mesarič, mentorica na OŠ Ivana Cankarja Ljutomer, Nataša Horvatič, mentorica na OŠ Stročja vas, Jasna Lampreht, mentorica na OŠ Janka Ribiča Cezanjevci, Alenka Tancoš, mentorica na OŠ Cvetko Golar, Dragica Tigeli, mentorica na OŠ Ivana Cankarja Ljutomer, podružnica Cven, in Maksimilijan Cvetko, mentor na OŠ Mala Nedelja. **Zlato priznanje Petra Dajnika za večletno uspešno delo na področju čebelarstva sta prejela** Franc Belcl in Janez Žuman. **Odličji A.J. III. stopnje sta prejela** Herman Bogdan in Miran Lesjak, **zahvalo**

Foto: Branko Bratinščak

Čebelarskega društva Ljutomer za dolgoletno uspešno delo v društvu pa je prejel predsednik društva Branko Bratinščak.

Ob 90-letnici društva so njegovi člani postavili tudi razstavo ter izdali zbornik, priložnostni znamki in žig. Na dan slovesnosti so bile tako vse poštne pošiljke, oddane na Pošti Ljutomer, žigosane s priložnostnim žigom društva. V nedeljo 4. decembra so ob bližajočem godu Sv. Ambroža, zavetnika čebelarjev prisostvovali tudi pri sv. maši v cerkvi Janeza Krstnika v Ljutomeru. Ravno ta dan izpred devetdeset let je bilo ustanovljeno ČD Ljutomer. ■

Vir: <http://www.prlekija-on.net/lokalno/3507/90-let-cebelarskega-drustva-ljutomer.html>

DOGODKI IN OBVESTILA

Ambroževa maša v spomin na Henrika Peternela

Člani ČD Henrik Peternel Celje smo se v nedeljo, 4. decembra 2011, zbrali pri maši, ki smo jo v kapucinski župnijski cerkvi sv. Cecilije na Bregu darovali v čast zavetnika čebelarjev sv. Ambroža in v spomin na 60. obletnico smrti našega dobrotnika ter naprednega čebelarja, duhovnika Henrika Peternela. Ob 135-letnici obstoja društva smo kupili tudi kip sv. Ambroža, ki ga je pri maši blagoslovil župnik p. Marjan ter v nagovoru orisal življenji sv. Ambroža in duhovnika Henrika Peternela. Ob koncu maše so pevci moškega zbora Pod Gradom pod vodstvom g. Robija in ob spremljavi citrarke Mojce zapeli še čebelarsko himno. Po koncu maše smo se

Foto: Andrej Žlegel

udeleženci ob okusnem medenem pecivu in medic še krajši čas družili zunaj cerkve. *Andrej Žlegel*

V Apačah ustanovili svoje čebelarско društvo

Z nastankom Občine Apače pred petimi leti so se v občini pojavila nova društva, v katerih se glede na svoje interese združujejo občani. Ker na tem območju organizirano čebelarji kar nekaj dobrih čebelarjev, se je pojavila tudi potreba po ustanovitvi samostojnega čebelarskega društva. Doslej so bili čebelarji s tega območja vključeni v ČD Peter Dajnko Gornja Radgona. Ustanovnega zbora ČD Apače so se 22. oktobra 2011 udeležili čebelarji Tone Tropenauer, Alojz Breznik, Franc Senekovič, Mirko Frelih in Marjan Vrtnjak ter sprejeli ustrezne sklepe in vse, kar je potrebno za registracijo društva, tudi društveni statut. Z vpisom v register društev pri Upravi enoti Gornja Radgona 14. novembra 2011 je bilo ČD Apače tudi uradno registrirano, od 8. decembra 2011 pa je ČD Apače po sklepu UO ČZS tudi polnopravni član ČZS.

Ker so za delovanje društva potrebni društveni organi, so se njegovi člani v soboto, 26. novembra 2011, zbrali na ustanovnem občnem zboru v Gostilni Zver v Apačah. Na njem so sprejeli društvena pravila, načrt dela za naprej in izvolili potrebne društvene organe. O pobudi za ustanovitev in poteku priprav na registracijo društva je pred začetkom dela zbora govoril Anton Tropenauer, ki je navzočim članom društva med drugim povedal: *»Zbrali smo se, da se dokončno organiziramo, da izvolimo potrebne društvene organe in sprejmemo društvena pravila. Čebelarji menimo, da bomo lažje delovali v domači občini, od katere pričakujemo tudi podporo. Vsi se poznamo in si bomo lahko med seboj pomagali. To je pomembno, saj je čebelarjenje dandanes zahtevno, še zlasti zato, ker čebele napadajo različne bolezni, škodo pa nam delajo tudi tisti, ki na nestrokoven način škropijo poljščine in sadno drevje. Veseli smo, da so naši čebelarji čutili potrebo po ustanovitvi društva. To kaže tudi število članov, ki jih je zdaj že 31.«*

Foto: Ludvik Kramberger

Udeleženci ustanovnega občnega zbora ČD Apače

Kot zahtevajo pravila, je zbor vodilo delovno predsedstvo pod vodstvom Alojza Rožmana. Na njem je Anton Tropenauer udeležencem zbora predstavil statut in društveni načrt dela. Ta obsega kar 22 aktivnosti, med njimi tudi številne društvene. Društvo bo osrednjo pozornost namenilo izobraževanju članov, sodelovanju s sosednjimi društvi, tudi z društvi iz Avstrije, ter številnim drugim dejavnostim. V njem je poudarjeno tudi sodelovanje z drugimi društvi v občini Apače.

Ker je bil to ustanovni zbor, so izvolili društvene organe. Za predsednika društva so izvoli Antona Tropenauerja, za podpredsednika Alojza Rožmana, delo tajnika bo opravljala Dubravka Tropenauer, blagajnik pa bo Ivan Kurnik. Udeležence ustanovnega občnega zbora je pozdravil tudi župan Občine Apače Franc Pižmoh, ki je dejal, da je vesel tega dogodka, saj je tudi sam čebelar, zato se je z veseljem pridružil na novo ustanovljenemu društvu. Ob tej priložnosti je o negi čebel ter zatiranju bolezni in škodljivcev predavala tudi specialistka za čebelarstvo mag. Lidija Matavž.

Ludvik Kramberger

Obisk čebelarjev iz avstrijske Koroške in Prevalj pri dolenjskih čebelarjih

Koroški čebelarji iz zamejstva (Pliberk in Velikovec) ter iz Slovenije (Prevalje) smo na povabilo predsednika ČD Trebnje g. Antona Koželja obiskali Dolenjsko in tamkajšnje čebelarje. Iz avstrijske Koroške so se izleta udeležili predsednik Okrajne čebelarske zveze Velikovec mag. Valentin Blantar, podpredsednik Koroške čebelarske zveze g. Adel-

bert Bricman, predsednik ČD Pliberk g. Erih Rudolf in poklicni čebelar iz Pliberka g. Singerle.

Najprej smo se ustavili pri g. Koželju in njegovi ženi. V njuni hiši, v kateri je vse v duhu čebelarstva, nam je g. Koželj pokazal različne starejše in mlajše čebelarske eksponate. Občudovali smo umetelno poslikavo na stekleni in kartonski embalaži, namenje-

Čebelarji ČD Trebnje in čebelarji iz Koroške v kapeli Petra Pavla Glavarja (v sredini podžupanja občine Mirna ga. Barica Kraljevski)

ni čebelariskim proizvodom. Videli smo tudi veliko poslikav panjskih končnic. Vse je nastalo na podlagi umetniškega navdiha ge. Koželj. Presenetila nas je z obsežno knjižno zbirko čebelarске literature, med katero je tudi nekaj knjig iz obdobja Avstro-Ogrske. Kot je dejal mag. Blantar, si ni niti predstavljal, da so bili že za časa Avstro-Ogrske na tem območju tako znani in uspešni čebelarji. V zgornjih prostorih hiše je velik prostor namenjen muzeju stare čebelarске opreme – orodja, točil, panjev itd.

Nato nas je g. Koželj peljal po poti Petra Pavla Glavarja. Ustavili smo se pred lepo urejenim Čebelariskim domom ČD Grosuplje, kjer so nas pozdravili tamkajšnji čebelarji in njihov predsednik g. Žnideršič, ki nam je izrekel dobrodošlico z domačo malico in vini, to pa nam je razvezalo jezike. Dogovorili smo se, da nas Koroške z obeh straneh nekdanje meje prihodnje leto obiščejo grosupeljski čebelarji, saj jim imamo tudi mi kaj pokazati, in to tako s področja čebelarstva kot iz zgodovine naših krajev. Nato smo se odpeljali na Radensko polje, kjer ima poklicni čebelar g. Sandi Kovačič v čebelnjaku in na stojiščih na prezimovanje pripravljenih več kot 100 čebeljih družin. Tako smo videli, kaj je poklicno čebelarjenje, ki je od spomladi do jeseni, še posebej pa pozimi povezano s skrbjo, saj nikoli ne veš, koliko družin bo prezimilo.

Naša naslednja postaja so bila stojišča čebelnjakov g. Koželja na območju llove gore in

Ravnega Dola. Tam smo videli za nas nepredstavlivo obsežno čebelarско dejavnost, saj ima g. Koželj svoje čebele na treh tovarnjakih, preurejenih v premične čebelnjake in naseljenih z AŽ-panji, v naravi pa so na stojiščih tudi nakladni panji. Skupaj je bilo za zimo oskrbljenih več kot 600 čebeljih družin. Potovanje smo nadaljevali po dolini reke Krke. Ustavili smo se v gradu Podsmreka pri Višnji Gori, kjer je v letih 1856 do 1906 gospodaril baron Emil Rothschild, tedaj eden izmed najnaprednejših čebelarjev na Dolenjskem. O čebelarstvu je napisal tudi več knjig. Njegovemu spominu smo se poklonili ob njegovi spominski plošči, postavljeni na pročelju mestne hiše v središču kraja.

Od tam nas pot vodila na Lanšprež, h kapeli in grobnici Petra Pavla Glavarja. Tam so nas sprejeli čebelarji ČD Trebnje ter podžupanja občine Mirna ga. Barica Kraljevski. Kapelica je znotraj in zunaj zelo lepo urejena. Sočasno sta bila obnovljena tudi kozolec in vodnjak. Podžupanja občine Mirna nam je opisala zgodovino teh krajev, saj so bili tam rojeni oz. so tam delovali znameniti ljudje sedanjega in preteklega časa. Prav gotovo je to zakladnica turizma, saj je na vseh področjih videti kaj zanimivega.

Ob slovesu od gospoda in gospe Koželj, ki sta bila organizatorja tega srečanja, je vsak dobil v dar dragoceno knjigo Petra Pavla Glavarja in steklenico medenega likerja z motivom čebelice. Družini Koželj se še enkrat zahvaljujemo za gostoljubnost in za vse, kar smo videli in slišali v tem čudovitem dnevu.

Janez Rifel

Čebelarstvo LUCKA

Dušan Žunko, s. p.
Sužid 41, 5222 Kobarid
031 870 709, 05 388 5856
info@lucka-sp.si, www.lucka-sp.si

- **AŽ-, LR- in DB-satniki**, zažičeni, že za 0,80 EUR
- **Šablona** za sočasno zbijanje in žičenje AŽ-, LR- in DB-satnikov (glej: Čebelar, 2/2008 in 2/2009),
- **matice** iz Triglavskega narodnega parka
- **Čebelje družine** na AŽ-, LR- in DB satih
- **panji LUCKA** – predstavitev na celjskem sejmu
- **Lipov med** iz okolice Kobarida

Čebelarjem z veljavno čebelarско izkaznico priznamo 4 % popust pri nakupu v vrednosti več kot 50 EUR!

Popravek

V sredinski prilogi SČ z naslovom Strokovna ekskurzija ČZS, JSSČ, objavljeni v SČ, 12/2011, smo po pomoti navedli dva napačna podatka. Cena ene kure z zrakom iz čebeljega panja v Tirolskem svetu čebel je za 24 ur trajajočo terapijo po prospektu 360 EUR, številka 600 pa se nanaša na približno letno število pacientov. Izkušnje g. Krasnika pri pridobivanju propolisa pa je v knjigi Propolis objavil g. Norbert Jedlovčnik. Prizadetim se za pomoto opravičujemo.

Uredništvo

1. znanstvena konferenca VIVUS

Biotehniški center Naklo vabi na znanstveno konferenco **s področja kmetijstva, naravovarstva in hortikulture** z mednarodno udeležbo z naslovom »Prenos inovacij, znanj in izkušenj v vsakdanjo rabo«. Konferenca bo potekala 19. in 20. aprila 2012 v Biotehniškem centru Naklo, Strahinj 99, Naklo. V 5. sekciji konference, imenovani »Pomen

čebel za človeka in naravo« bodo predstavljeni prispevki o dediščini čebelarstva na Gorenjskem, podnebnih spremembah in njihovem vplivu na čebele, o *Apis mellifera carnica* kot indikatorju okolja, čebelarstvu kot trženjskem konceptu in o izobraževanju v čebelarstvu.

Mag. Trajče Nikolski

Bogastvo slovenske čebelarke literature na spletu

Čebelarje obveščamo, da so na dveh spletnih naslovih dosegljive slovenske čebelarke knjige in tiski do leta 1945 (http://www.genska-banka.si/fileadmin/uploads/Zgodovinski_viri/Sa-lehar_11_čebelarke_knjige.pdf) ter bibliografi-

ja Jurija Jonkeja, pisca Kranjskega čebelarčika (1836, 1844), tretje čebelarke knjige, ki je izšla tudi v slovenskem jeziku (<http://www.dlib.si/?urn=URN:NBN:SI:DOC-FRGOQJTP>). Želimo vam prijetno branje! MB

Rezultati fotonatečaja ČZS za leto 2011

ČZS že več let zapored razpisuje fotonatečaj za čebelarstvo fotografijo. Odziv na lanske natečaje je bil presenetljivo dober, saj smo prejeli skoraj za polovico več fotografij kot leto prej. Komisija, ki so jo sestavljali Franc Šivic, Marjan Debelak in Marko Borko, je v razpisanih kategorijah (Čebela in rast-

linski svet, Življenje čebel – biologija, Slovenski čebeljak in Delo čebelarja po mesecih) izbrala od dve do tri zmagovalne fotografije, ki jih objavljamo v nadaljevanju. Zmagovalcem čestitamo, vsem pa se zahvaljujemo za sodelovanje ter jih vabimo k sodelovanju na prihodnjem fotonatečaju. MB

Urban Rozman
– Življenje čebel
(biologija)

Milan Sternad
– Življenje čebel
(biologija)

Darko Miklavčič
– Življenje čebel
(biologija).

Vlado Lamut
– Čebela in rastlinski svet

Darko Miklavčič
– Čebela in rastlinski svet

Jana Štok
– Čebela in rastlinski svet

Emil Prah
– Delo čebelarja po mesecih

Dolores Čuš
– Delo čebelarja po mesecih

Marjan Janežič
– Delo čebelarja po mesecih

Blaž Ambrožič
– Slovenski čebeljak

Anton Umek
– Slovenski čebeljak

Galerijo zmagovalnih fotografij si lahko ogledate na spletni strani ČZS.

Razpis fotonatečaja 2012 bo objavljen v ŠČ 4/2012

Zmagovalni verzi literarnega natečaja

V okviru Tradicionalnega slovenskega zajtrka smo na Čebelarški zvezi Slovenije, Javni svetovalni službi v čebelarstvu razpisali literarni natečaj za najboljši verz oziroma pregovor. Na njem so sodelovali učenci tretjega triletja osnovnih šol. V nadaljevanju objavljamo zmagovalne verze, izbrane izmed 20 najboljših.

*Ko jutraj pri zajtrku za mizo sediš,
zahvali se za te dobrrote.
Kravi za mleko,
čebelici za med,
kmetom pa za pridne roke.*

2. mesto: Luka Štelcer, OŠ Gorica, 9. razred

Visoko odlikovanje srbskih čebelarjev

Upravni odbor Zveze čebelarških društev Srbije je sprejel sklep, da v zahvalo za večletno bogato sodelovanje z visokim priznanjem te organizacije, tj. z diplomom profesorja Jovana Živanovića, nagradi predsednika ČZS g. Boštjana Noča ter podeli priznanje svetovalcu JSSČ za tehnologijo čebelarjenja g. Vladu Auguštinu. Svoj sklep so utemeljili z razlago, da ČZS že več let pomaga srbski

zvezi z nasveti, kako čebelarške predpise, ki jih pripravlja Ministrstvo za kmetijstvo, prilagoditi predpisom EU, poleg tega pa ima velike zasluge za promocijo čebelarstva po vsem svetu. Ob tem so v obeh državah na vseh ravneh čebelarstva nastale različne oblike uspešnega sodelovanja. Priznanji bosta podeljeni na Simpoziju Apimondie, ki bo 18. februarja 2012 v Beogradu. Čestitke!

MB

Reševanje problematike pašnih redov

V Sloveniji delujejo 203 čebelarška društva. Po Pravilniku o katastru čebelje paše, čebelaršem pašnem redu in programu napovedi medenja mora imeti vsako ČD svoj pašni red, ki ga mora izvajati ne glede na to, ali ima predvidena stojišča za prevozne enote ali ne. Pašni red za posamezno ČD velja po potrditvi na MKGP pet let. Po tem obdobju mora ČD pašni red obnoviti in ga na novo vložiti na pristojno ministrstvo. V interesu vseh je, da imajo vsa ČD potrjene pašne rede, zato bo društvom pri tem intenzivno pomagala opazovalno-napovedovalna služba (ONS).

Za čebelarška društva, ki jim je letos potekla veljavnost pašnega reda, bomo pripravili in izpolnili vso potrebno dokumentacijo, ki jo morajo za potrditev pašnega reda poslati na MKGP. Izpolnjene

vloge za potrditev pašnega reda bomo poslali ČD v pregled. Če bo društvo želelo imeti enak pašni red kot doslej, bodo vlogo samo podpisali, odtisnili žig društva, priložili ustrezna soglasja ter ga poslali na sedež ČZS.

S čebelarškimi društvi, ki še nikoli niso imela izdelanega pašnega reda, bomo še pred pripravo dokumentacije vzpostavili stik po telefonu. Potem bo ONS ugotovila, ali ČD potrebuje stojišča za prevozne enote ali ne. Po potrebi bomo dejansko stanje oziroma to ali je območje medovito ali ne, ugotavljali na terenu. Skupaj s ČD bomo poiskali primerna stojišča, naloga ČD pa bo tako samo pridobitev soglasij lastnikov zemljišč, na katerih bodo postavili stojišča.

Jure Justinek, vodja ONS

Vabilo na okroglo mizo o pomenu terenskih svetovalcev

Čebelarška zveza Slovenije, Javna svetovalna služba v čebelarstvu bo v sredo, 15. februarja 2012, ob 16.30, v konferenčni dvorani A+B v hotelu Term v Termah Čatež, d. d., Topliška cesta 35, 8251 Čatež ob Savi, **pripravila okroglo mizo z naslovom: »Pomen terenskih svetovalcev v čebelarstvu na terenu«**. Na okro-

gli mizi bodo predvidoma sodelovali predstavniki ČZS, JSSČ in Kmetijskega inštituta Slovenije. Ker je tema za čebelarje zelo aktualna, vas vljudno vabimo, da se okrogle mize v Čatežu udeležite v čim večjem številu.

Tomaž Samec,
svetovalec JSSČ za zagotavljanje varne hrane

Občni zbor Čebelarске zveze Slovenije

61. redni občni zbor ČZS bo v soboto, 10. marca 2012, ob 10. uri, v prostorih ČZS, Brdo pri Lukovici 8. Predlog dnevnega reda:

1. Slovesni začetek in izvolitev delovnih organov občnega zbora.
2. Poročilo verifikacijske komisije.
3. Sprejetje sprememb in dopolnitev Pravil ČZS.
4. Izvedba volitev za predsednika ter člane Nadzornega odbora in Častnega razsodišča ČZS.
5. Razglasitev izvoljenih članov UO ČZS.
6. Razglasitev prejemnikov odličij Antona Janše in njihova podelitev.
7. Poročilo o uresničitvi delovnega in finančnega načrta ČZS za leto 2011 in poročilo predsednika ČZS.
8. Poročilo Nadzornega odbora.
9. Razprava o poročilih.

10. Potrditev revidiranega poslovnega poročila ČZS za leto 2011.
11. Razrešnica predsedniku, članom Nadzornega odbora in Častnega razsodišča ČZS.
12. Razglasitev volilnega rezultata volitev za predsednika, člane Nadzornega odbora in Častnega razsodišča ČZS.
13. Sprejetje delovnega in finančnega načrta ČZS za leto 2012.
14. Delegatska vprašanja in predlogi.

Občni zbor ČZS je najvišji organ, ki ga sestavljajo delegati članov ČZS. En delegat zastopa enega člana ČZS. Na občnem zboru ima glasovalno pravico le delegat s pooblastilom društva oz. zveze. Delegati morajo biti člani ČZS. Občni zbor je javen, zato se ga lahko udeležijo tudi drugi, vendar nimajo pravice glasovanja. *Boštjan Noč, predsednik ČZS*

Poziv k zbiranju kandidatur

Po 61. rednem občnem zboru ČZS, ki bo 10. marca 2012, bo svoje delo v štiriletnem mandatu začel tudi novi UO ČZS, katerega člane čebelarji neposredno izvolite v svojih volilnih okoliših. UO izmed čebelarjev, ki so člani ČZS, imenuje pet članov strokovnega sveta PRO ter pet članov programsko-izdajateljskega sveta. Za obravnavo in pripravo predlogov za reševanje problematike s posameznih področij čebelarstva UO prav tako imenuje stalne in občasne strokovne ali interesne komisije, ki jim pravioma predsedujejo člani UO.

Dozdajšnji UO je imenoval 14 stalnih strokovnih komisij, in sicer: komisijo za odlikovanja in nagrade, komisijo za organizacijske in pravne akte, komisijo za izobraževanje, komisijo za tehnologijo čebelarjenja in varno hrano, komisijo za ekonomiko čebelarjenja,

komisijo za »Slovenski med z zaščiteno geografsko označbo«, komisijo za ekološko čebelarjenje, komisijo za ocenjevanje čebeljih pridelkov, komisijo za alternativne opraševalce, komisijo za apiterapijo, komisijo za vzrejo čebeljih matic, komisijo za čebelarje prevoznike, komisijo za čebelarsko kulturno dediščino ter komisijo za medovita in zdravilna zelišča. Poleg teh komisij pri UO deluje še uredniški odbor glasila Slovenski čebelar.

Čebelarске organizacije vabimo, da do 20. marca 2012 na naš naslov posredujejo predloge za kandidate za člane strokovnega sveta PRO, programsko-izdajateljskega sveta ter navedenih komisij UO ČZS. Predlagani kandidati naj podajo tudi pisno soglasje za svoje sodelovanje.

Anton Tomec, tajnik

Razpis rednih volitev članov organov in predsednika Čebelarске zveze Slovenije

Upravni odbor ČZS je v skladu z določili 22. in 25. člena Pravil ČZS na svoji 15. redni seji, ki je bila 7. julija 2011, sprejel sklep št. 259 o razpisu rednih volitev članov upravnega in nadzornega odbora, častnega razsodišča ter predsednika Čebelarске zveze Slovenije.

Redne volitve članov nadzornega odbora, častnega razsodišča in predsednika ČZS bodo potekale v okviru 61. rednega občnega zbora ČZS, ki

bo v soboto, 10. marca 2012. Delne volitve članov upravnega odbora ČZS bodo v volilnih okoliših izvedene ob regijskih posvetih čebelarskih društev, ki bodo novembra in decembra 2011.

Postopek evidentiranja morebitnih kandidatov za člane organov in predsednika ČZS se je začel 7. julija 2011, končan pa mora biti do 10. februarja 2012.

Upravni odbor ČZS

Predstavitev članov UO ČZS

V prihodnjih nekaj številkah Slovenskega čebelarja bomo s kratkimi intervjuji predstavili na novo izvoljene člane upravnega odbora ČZS. Tokrat bomo predstavili prve štiri člane UO. Vsi so odgovarjali na ista vprašanja, in sicer: Kje živijo in člani katerega čebelarskega društva so, koliko časa čebelarijo in s koliko čebeljimi družinami? Katero področje čebelarstva jih najbolj zanima oz. na katerem področju bodo kot člani UO najbolj dejavni? Katere cilje želijo z delom v UO doseči ter kaj sporočajo slovenskim čebelarjem?

Peter Gradišnik, ČD Henrik Peternelj Celje

Rodil sem se 8. julija 1942 v Gradišču na Kozjaku. Zdaj živim v Bukovžlaku pri Celju. S čebelarstvom me je seznanil stari oče, saj je čebelaril tudi on. Sam resneje čebelarim že 42 let; zdaj imam 25 čebeljih družin. Že od vsega začetka mojega čebelarjenja so me najbolj zanimali tehnologija čebelarjenja, čebelarska kulturna dediščina in zdravstveno varstvo čebel. S svojim delom v UO ČZS želim doseči, da bi se povečalo članstvo v čebelarskih društvih ter v ČZS, predvsem mladih, saj bomo le s podmladkom dosegli napredek v čebelarstvu. Zavzemal se bom, da bo strokovno in kakovostno poskrbljeno za zdravje čebel ter za kontrolo čebeljih izdelkov, da bi izobraževanje omogočili čim širšemu krogu čebelarjev, predvsem začetnikom in mladim čebelarjem. Slovenskim čebelarjem bi rad sporočil, naj se trudijo ohranjati našo avtohtono vrsto kranjsko sivko, saj bomo le tako lahko poskrbeli za kakovost čebeljih izdelkov, prav tako pa tudi, naj čim več sodelujejo s strokovnimi službami pri ČZS.

Dominik Žvikart, ČD Vuzenica

Za člana UO so me imenovala Koroška čebelarska zveza, v katero je vključenih osem društev, ter ČD Slovenj Gradec in ČD Radlje ob Dravi. Sicer pa živim v bližini vasi Dravče v občini Vuzenica. S čebelami sem se srečal že ob rojstvu, saj prav letos mineva 60 let, odkar so pri hiši čebele, sam pa sem začel čebelariti pred dvajsetimi leti s 3 do 5 družinami. Kot čebelarski mojster zdaj čebelarim s približno 100 čebeljimi družinami. Najbolj me zanimata področji tehnologije čebelarjenja z nakladnimi panji in trženja. Kot član UO želim prispe-

vati k še večji prepoznavnosti čebelarstva in čebeljih pridelkov, pa tudi k reševanju težav, ki jih imajo čebelarji in ČD na terenu. Čebelarji moramo biti čim bolj enotni in čim bolj povezani, saj bomo le tako tudi močnejši. V vrstah čebelarjev ni prostora za politiko niti za tiste, ki mečejo polena pod noge ljudem, ki delajo v dobro čebelarstva oz. naših čebelic.

Marjan Dolinšek, ČD Zagorje

Živim na Izlakah in sem član ČD Zagorje, ki je eno izmed dejavnejših društev. Po stažu sem mlajši čebelar, saj se s čebelarstvom ukvarjam šele sedmo leto. V stacionarnem čebelnjaku s standardnimi 10-satnimi AŽ-panji zdaj skrbim za 26 čebeljih družin. Ker sem po izobrazbi inženir strojništva in sem zaposlen kot vodja tehnologije v orodjarni, bo moje zanimanje v UO ČZS namenjeno predvsem tehnološki opremljenosti v čebelarstvu. Zanima me tudi apiterapija ter še večja ozaveščenost porabnikov za uporabo čebeljih pridelkov iz domačega okolja. S svojim delom v UO ČZS želim doseči predvsem boljšo povezanost med zasavskimi društvi in ČZS ter vsem slovenskim čebelarjem omogočiti pridobitev potrebne opreme po zmernih cenah. Če bi upoštevali dejstvo, da je povprečna starost čebelarjev precej visoka, bi morali imeti v čebelarstvu manj birokracije oziroma bi jo morali precej poenostaviti. Vsem slovenskim čebelarjem želim, da bi bila tudi letošnja bera dobra in da bi se držali priporočenih prodajnih cen medu.

Anton Žnidaršič, ČD Loška dolina

Živim v Podložu, majhni vasi v Loški dolini in sem član ČD Loška dolina. Čebelarim 28 let, zdaj s 15 panji. Najbolj me veseli neposredno delo s čebelami. V ospredju mojega zanimanja v UO bodo področja usposabljanja, izdajanja Slovenskega čebelarja in racionalnega dela UO. Ohranjati in krepiti želim zavedanje o pomembnosti čebel in ugled slovenskega čebelarstva. Na čebele zelo vplivajo pojavi in dražljaji v okolju, bodisi naravni in vremenski pojavi bodisi ukrepi, ki jih povzroči človek. Zato smo čebelarji kljub svojemu bogatemu znanju pogosto presenečeni in tudi razočarani. A naša vztrajnost in naš optimizem nas vedno nagradita s čudovitimi trenutki in darovi, ki nam jih podarjajo čebele.

V javni razpravi Nacionalni program zaščite kranjske čebele

Na podlagi pobude Čebelarke zveze Slovenije, ki je pred časom Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano izročila peticijo za zaščito kranjske čebele z zahtevo po razglasitvi naše sivke za ogroženo, je MKGP imenovalo delovno skupino za pripravo Nacionalnega programa zaščite kranjske čebele v Sloveniji. Ta program je nacionalnega pomena, saj naj bi zagotavljal trajnostni razvoj in zaščito te avtohtone podvrste čebel. Tudi zaradi dolgotrajne tradicije čebelarjenja, spoštljivega odnosa do kranjske čebele ter zaradi ohranjanja naravne in kulturne dediščine je Republika Slovenija odgovorna za ohranitev kranjice.

Nacionalni program zaščite kranjske čebele je od 9. januarja 2012 v javni razpravi. Prav je, da se v razpravo vključi širša javnost, saj smo v Sloveniji dolžni ohraniti ta pomembni genetski material. Vsebina Nacionalnega programa zaščite kranjske čebele (*Apis mellifera carnica*, Pollmann 1879) v Sloveniji je dostopna na spletni strani MKGP: <http://www.mkgp.gov.si>.

Na ČZS, JSSČ smo se odločili program predstaviti čebelarjem ter ob tem zbrati mnenja in stališča glede tega dokumenta. Program bodo čebelarjem

predstavili Boštjan Noč, predsednik ČZS, ali Anton Tomec, tajnik ČZS, Lidija Senič, vodja JSSČ, ter dr. Peter Kozmus iz Kmetijskega inštituta Slovenije in vodja delovne skupine za pripravo tega programa. Vabimo vas na predstavitev, ki bodo potekale:

- v četrtek, 2. februarja 2012, ob 16. uri, pri g. Atelšku v Povirju 52 a, Sežana;
- v petek, 3. februarja 2012, ob 16. uri, na sedežu ČZS, Brdo 8, Lukovica;
- v ponedeljek, 6. februarja 2012, ob 16. uri, v Pohorski vili, Pivola 8, Hoče;
- v petek, 10. februarja 2012, ob 16. uri, v prostorih Kmetijske šole Grm Novo mesto – Centru biotehnike in turizma, Sevno 13, Novo mesto;
- v ponedeljek, 13. februarja 2012, ob 16. uri, na Kmetijsko gozdarskem zavodu Murska Sobota, Štefana Kovača 40, Murska Sobota;
- v torek, 14. februarja 2012, ob 16. uri, v prostorih Doma Janeza Filipiča, Kranjska cesta 1, Naklo.

Sklepna predstavitev, ki jo bo organiziralo MKGP, bo potekala na sedežu ČZS. Povabilo bomo objavili tudi na spletni strani ČZS.

Deset let Čebelarskega centra Slovenije

Letos bo minilo 10 let, odkar je bil zgrajen in odprt Čebelarski center Slovenije (ČCS). 10-letnico delovanja ČCS želimo obogatiti z razstavo fotografij in pisnih dokumentov, ki pričajo o poteku graditve naše stavbe od začetka v letu 1973 do končanja v letu 2002. Razstavo bomo maja 2012 postavili v prostorih ČCS in bo odprta do konca leta 2012.

Čebelarje in ČD, ki hranijo fotografije in pisne dokumente o svojem sodelovanju pri graditvi našega centra, prosimo, da nam to gradivo do 1. marca 2012 pošljejo na naš naslov. Originalne fotografije in pisne dokumente vam bomo na vašo željo seveda vrnili. Hvala za vaše sodelovanje.

Anton Tomec, tajnik ČZS

Razpis za izbor upravičencev za postavitve učnih čebelnjakov za delovanje čebelarskih krožkov

ČZS je leta 2010 ustanovila Sklad za ohranitev kranjske čebele. Delovanje sklada omogočajo sponzorji in donatorji, ki za ta namen zagotavljajo finančna sredstva. Namen in dejavnost Sklada za ohranitev kranjske čebele sta opredeljena v Pravilniku o delovanju sklada, ki ga je na svoji 13. redni seji, 9. decembra 2010, sprejel UO ČZS, letna dejavnost sklada pa je določena v letnem načrtu.

V tem letu bomo v okviru darovanih sredstev čebelarskim krožkom, ki bodo izbrani na javnem razpisu, za njihovo delovanje omogočili dobavo in postavitve tipiziranega učnega čebelnjaka. S tem sporočilom napovedujemo javni razpis za izbor upravičencev, ki ga bo ČZS objavila na svojih spletnih straneh 1. marca 2012.

Anton Tomec, tajnik ČZS

Ponudba storitev internega laboratorija ČZS

Pri ČZS od leta 2004 dalje deluje interni laboratorij, v katerem v skladu z veljavnim Pravilnikom o medu izvajamo analize kakovosti medu. Za čebelarje so analize, ki so v okviru javnega razpisa izbranega internega laboratorija uvrščene v vsakoletni Program ukrepov na področju čebelarstva v RS, brezplačne, ker so financirane iz proračunskih sredstev RS in EU.

Ker čebelarji želijo, da bi analize kakovosti medu v internem laboratoriju ČZS izvajali stalno, smo se odločili ponuditi možnost plačljivih analiz kakovosti medu. Cene za posamezno analizo (skupaj z DDV-jem) so navedene v preglednici. Čebelar prejme poročilo o opravljeni analizi v 14 dneh po dostavi vzorca medu v analizo.

Vzorec medu pošljite na naslov ČZS skupaj z izpolnjenim prijavnim obrazcem za analizo medu, ki ga najdete na spletni strani www.czs.si. Več informacij lahko dobite pri ge. Zlatici Kovačević

Vrsta analize	Cena na analizo v € (z DDV)
Električna prevodnost	8,0
Vsebnost vode	6,8
Vsebnost sladkorjev (fruktoza, glukoza, saharoza)	22,0
Vsebnost HMF	14,5
Diastazno število	19,0
Vsebnost netopnih snovi	8,0
Vsebnost prostih kislin	12,0
Pelodna analiza medu	45,0
Senzorična analiza medu za namene ugotovitve vrste medu	5,6

(e- pošta: info@czs.si) ali g. Antonu Tomcu (anton.tomec@czs.si). *mag. Andreja Kandolf Borovšak, vodja internega laboratorija pri ČZS*

Polnjenje medenih pijač

Kar nekaj časa je že, odkar smo v SČ pisali o zahtevah Pravilnika o količinah predpakiranih izdelkov (110/02, 89/08), ker pa stvari pogosto izelejo iz našega spomina in ker je bil Pravilnik vmes tudi spremenjen, je prav, da na to opozorimo.

Poleg zahtev omenjenega pravilnika glede velikosti števila, ki označuje neto količino, glede vođenja dokumentacije o izvajanju količinske kontro-

le in glede merilnih instrumentov pravilnik določa tudi obvezne stopnje pakiranja za nekatere vrste izdelkov. V našem primeru so to žgane pijače (**medeno žganje, medeni liker**), ki jih smemo pakirati v naslednje nazivne količine: 100-200-350-500-700-1000-1500-1750-2000.

Mag. Andreja Kandolf Borovšak, svetovalka JSSČ za zagotavljanje varne hrane

Uradne ure NVI na ČZS

Obveščamo vas, da se je ČZS po daljšem prizadevanju z NVI uspelo dogovoriti za uradne ure veterinarjev NVI na sedežu ČZS. Tako bodo uradne ure do preklica potekale vsak tretji četrtek v mesecu v

dopoldanskih urah. Čebelarje vabimo, da izrabijo to možnost in se ob uradnih urah neposredno posvetujejo z veterinarjem. Prve uradne ure bodo tako že v četrtek, 16. 2. 2012, od 8. do 10. ure.

Povezanost ČZS in ČD

Na ČZS se zelo dobro zavedamo, kako pomembna je povezanost naše krovne organizacije s terenom, zato se skuša ožje vodstvo ČZS udeleževati čim več prireditev čebelarskih društev. Ena izmed najpomembnejših oblik tovrstnega sodelovanja so regijski posveti, zato se praviloma vseh udeleži tudi predsednik ČZS. Žal pa udeležbe

ožjega vodstva ČZS ne moremo zagotoviti na občnih zborih čebelarskih društev, saj ti po večini eden za drugim potekajo v začetku leta, tako da število teh dogodkov presega zmožnosti članov vodstva. Čebelarskim društvom zato predlagamo, da na tovrstne dogodke povabijo svoje predstavnike v UO ČZS, ki je vodstveni organ ČZS.

Vloga svetovanja na terenu

V okviru JSSČ po celotni Sloveniji delujejo terenski svetovalci. Delo terenskih svetovalcev v čebelarstvu je usmerjeno v pomoč oz. svetovanje čebelarjem pri njihovem delu s čebelami.

Tako terenski svetovalci čebelarjem pomagajo pri vzpostavljanju notranjega nadzora ter pri zagotavljanju varnosti živil in sledljivosti čebeljih pridelkov, čebelarjem pa svetujejo tudi pri vodenju dokumentacije v čebelarstvu. Tako je zdaj pravi čas, da se s terenskimi svetovalci dogovorite za datum svetovanja oz. pomoč pri vodenju vaše dokumentacije, ob tej priložnosti pa lahko čebelar in svetovalec preverita tudi ustreznost prostorov, namenjenih za čebelarjenje.

Prav tako lahko s terenskimi svetovalci v čebelarstvu na svojem območju navežejo stik tudi čebelarji začetniki in se dogovorijo za svetovanje, saj jim bodo z veseljem pomagali pri prvih korakih na njihovo samostojnejšo pot pri oskrbi čebeljih družin in poznavanju njihovega razvoja. Brez dvoma jim bodo njihovi nasveti olajšali delo pri čebelah. Naloga terenskih svetovalcev je, da obišejo vse čebelarje

na svojem območju in jim svetujejo glede opravil pri čebelah. Priporočljivo je, da terenski svetovalec posamezne čebelarje na svojem območju obiše na vsaki dve leti, saj bo tako z njimi navezal pristnejši stik, to pa bo pripomoglo k temu, da bodo čebelarji ob morebitnih večjih težavah v čebelarstvu sami prosili za pomoč terenske svetovalce. Tako se bo iz leta v leto povečevalo število čebelarjev, ki bodo iskali nasvete pri terenskih svetovalcih, saj jih bodo pri njih dobili iz prve roke.

Letošnjo pomlad bodo terenski svetovalci na svojih območjih izvajali delavnice o spomladanskih opravilih pri čebelah. Čebelarska društva pozivamo, naj za dogovor o izvedbi te delavnice za čebelarje pokličejo tel. št.: 040/436 517. Ob koncu pa vabimo vse, ki jih zanima delo terenskih svetovalcev, v Terme Čatež, kjer bomo v sredo, 15. februarja, ob 16.30, pripravili okroglo mizo z naslovom »Pomen terenskih svetovalcev v čebelarstvu«. Vljudno vabljeni.

*Tomaž Samec,
svetovalec JSSČ za zagotavljanje varne hrane*

Čebela se predstavi – učbenik naprodaj!

Edinstven učbenik Čebela se predstavi avtorice Marije Mlaker Šumenjak, ki že vrsto let navdihuje vse mlade čebelarje in odrasle čebelarske začetnike, bo tokrat izšel v posodobljeni obliki s fotografijami, ki odlično ponazarjajo svet čebel in vas uvajajo v čebelarjenje. Učbenik z delovnim zvezkom za ljubitelje čebel lahko poleg različnih drugih izdelkov (literatura, DVD-ji, promocijski material, oblačila, oglaševalske table) kupite v spletni trgovini ČZS za samo 3,10 EUR.

V »E-TRGOVINO« vstopite s klikom na ikono, ki je na dnu desnega stolpca spletne strani ČZS oz. na

povezavi www.czs.si/eshop/index.php. Po vstopu v spletno trgovino ČZS se morate prijaviti in slediti navodilom. Vse izdelke lahko kupite tudi neposredno na ČZS ali po tel. št.: 01/729 61 00. Veselo nakupovanje!

**AKCIJA!!! Začetniški paket
1790 € z DDV:**

- Točilo za med, 4-satno, samoobračalno z motorjem
- Posoda za med 25 kg, z ventilom za točenje, pokrovom ter ročajem
- Posoda za odpiranje satov 90X44X14 CM, z nosili za sate ter ventilom
- Vilice za odpiranje satov
- Filter za med 50 do 200 kg

MEDOFIT

Medofit, trgovina s čebelasko opremo d.o.o.

Čirče 24 a, 4000 Kranj
GSM 040 399 778
JanezKert@yahoo.com

Pomoč pri razpisni dokumentaciji!

Vabilo izvajalcem čebelarskega izobraževanja

ČZS želi med predavatelje oz. med izvajalce čebelarskih izobraževanj pritegniti večje število čebelarjev oz. poznavalcev čebelarstva. Vsi zain-

teresirani kandidati lahko več informacij oz. navodila za izpolnitev potrebnih obrazcev dobite pri g. Borku (051/637 204, marko.borko@czs.si).

Urniki usposabljanj

Urnik usposabljanj

PRODAM

Sadike divje češnje, dobre korenine, tel.: 031/389 605.

Cvetni prah, suh ali zamrznjen, nabran v neokrnjeni naravi kozjanskih hribov, tel.: 041/215 281.

Cvetni prah, propolis, vosek, akacijev med in matični mleček, odlična kakovost, celo leto, tel.: 041/965 939.

Cvetlični, akacijev, lipov in kostanjev med, večje količine, tel.: 031/326 959.

Cvetlični, kostanjev in akacijev med, tel.: 051/225 916.

Cvetlični, kostanjev in akacijev med (Ljubljana), tel.: 041/643 003.

Akacijev med in vosek, tel.: 051/880 446.

Akacijev in lipov med, zelo ugodno, tel.: 041/316 313.

Akacijev in mešani med, tel.: 041/551 307.

Čebele na 5-, 7- in 10- AŽ-satih, s panji ali brez njih, tel.: 02/613 15 74.

Gozdni in kostanjev med, tel.: 041/239 062.

Akacijev, cvetlični, kostanjev in gozdni med, cena po dogovoru, tel.: 041/252 695.

Gozdni, cvetlični in akacijev med, tel.: 041/403 960.

190 kg gozdnega medu, tel.: 041/681 763.

120 kg voska, 100 smukalnikov, 30 čebeljih družin na LR-satih s panji ali brez njih, zabojnik z 20 naseljenimi 3-etažnimi AŽ-panji, 50 plemenilčkov, tel.: 041/661 576.

Čebele na LR- in DB-satih s panji ali brez njih, smukalnice, plemenilčke, zabojnik za 42 AŽ-panjev, tel.: 041/661 576.

10 čebeljih družin 10-satarjev in 20 družin 5- oz. 7-satarjev, AŽ-mer, z mladimi in kakovostnimi maticami (Dolenjska), tel.: 07/818 52 07, 041/342 070.

30 novih AŽ-panjev, 10-satnih, ter 20 novih 3-etažnih 10-satarjev, tel.: 031/501 801 (po 18. uri).

20 čebeljih družin v 10-satnih AŽ-panjih ter 10 AŽ-panjev, z vso čebelarsko opremo, zidan čebelnjak z dobro gozdno pašo, z elektriko in zemljiščem dam v najem, tel.: 031/664 520.

3 LR-panje s čebelami, tel.: 051/655 511.

AŽ-panje, 10-satne, dvo- in trietažne, več kosov, tel.: 040/723 524.

AŽ-panje, 10S, 12S, 7S, iz sušenega smrekovega lesa, kakovostne, z izjemno trdnim spojem, površinsko zaščitene, pitalnik 2 l, tel.: 031/304 118.

AŽ 10S, dvo-/trietražni, panji po naročilu, smrekov les, spojeni s polkritim lastovičjim repom, plodiščno okence ostane pri vstavljanju testnega vložka v panju, tel.: 041/805 179.

10 novih AŽ-panjev, 10S, lipov les, cena 100 EUR/kos, tel.: 041/822 366.

18 malo rabljenih poslikanih (cvetlice, gore, divjad) 9S-AŽ-panjev, tel.: 041/724 031.

POPUSTI ZA ČLANE ČEBELARSKE ZVEZE SLOVENIJE

APIS M&D
4-odstotni popust*

Logar
4-odstotni popust*

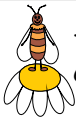
Čebelarstvo
Rihar-Kocjan
4-odstotni popust*

Čebelarstvo
LUCKA
4-odstotni popust*

IZDELOVANJE ČEBELJIH PANJEV
4-odstotni popust*

Trgovina
ČEBELCA
4-odstotni popust*

TERME
SNOVIK
10-odstotni popust*

TPV
prikolice
20-odstotni popust*

medium
10-odstotni popust*

pri
Čebelici
10-odstotni popust*

šport center
bovec
10-odstotni popust*

apartmaji
Bovška hiša
10-odstotni popust*

THERMANA
LAŠKO
do 20-odstotni popust*

Posamezna podjetja članom ČZS omogočajo nakupe s popusti. ČZS išče še dodatne popuste in ugodnosti za svoje člane.

* Podrobnejše podatke o popustih najdete na spletni strani ČZS: www.czs.si ali v uredništvu revije Slovenski čebelar, tel.: 01/729 61 14.

Nove RV-panje po 100 EUR, podnica, štiri naklade, matična rešetka, pitalnik in pokrov, pocinkano, tel.: 031/335 033.

Opazovalni LR-panj, 1/1-2/3, lahko tudi menjam za 5 kg satnic, LR 2/3-1/1, Goriška brda, tel.: 041/451 816.

Nov čebelnjak za pribl. 20 AŽ-panjev, narejen iz ekoloških materialov, tel.: 051/786 897.

Čebelnjak, za 14 10S-AŽ-panjev, mobilni z avtoprikolico (Kranj), tel.: 040/151 398.

Čebelnjak, kovinska konstrukcija na nogah z dvokrilnimi vrati, in transportno prikolico za avtomobil, tel.: 040/151 390.

AŽ-satnike, vrtane, lepljene, zbite, tel.: 031/300 697.

AŽ-satnike, okvirji so lipovi, lepljeni ter zbiti, večjo količino, zelo ugodno, tel.: 041/995 953.

Lipove deske, debeline 20, 25, 30, 40 in 50 mm, cena 250 EUR/kubik, večje količine tudi dostavimo, tel.: 040/211 346.

AŽ-satnike, zbite, lepljene, navrtane za satnice. tel.: 031/537 145.

Zbite, lepljene, vrtane, zažičene ali nezažičene AŽ-, LR- in DB-satnike ter cvetlični, gozdni in kostanjev med (Litija), tel.: 031/533 939.

Deske in fosne za izdelavo panjev, lipa, črna jelša, smreka, rdeči bor, hrast, jesen, javor, divja češnja, tel.: 031/848 466.

Mobilno tehcnico za panj z digitalnim prikazom, na voljo tudi GSM-izvedba, za vse vrste panjev, tel.: 041/965 939.

Glasiło Slovenski čebelar, letniki od 2000 do 2011, cena po dogovoru na tel.: 031/427 958.

Litoželezni mešalec, kapacitete 50 kg, za izdelavo sladkornih pogač (Goriško), možna menjava za med, tel.: 041/613 183

KUPIM

Čebele v LR-panjih, tel.: 040/536 554.

50 ali več čebeljih družin, z zabojsnikom ali posamično, plačilo za najem po dogovoru, tel.: 031/428 370.

60 zdravih močnih čebeljih družin, zaradi razširitve čebelarstva, tel.: 041/278 425.

Čebelje družine na LR- in 2/3 LR-satih, tel.: 040/412 640.

Čebelje družine na AŽ-satih, plačam s 13-15 kg akacijevega medu za družino, tel.: 041/726 175.

5 enakih, dobro ohranjenih 9-satarjev, tel.: 041/830 008.

LR-panj s čebelami, Celje, tel.: 031/200 445.

10 AŽ-panjev, 10-satnih, tel.: 041/446 418.

Rabljene AŽ-panje 10-satarje, tel.: 031/260 384.

Panjsko tehcnico, tel.: 031/876 189.

Parcelo ali čebelnjak na območju gozdne paše v okolici Ljubljane, oddaljene do 40 km, tel.: 051/440 338.

KiPGO

ČEBELARSKA OPREMA

BATUJE 83, 5262 ČRNIČE
 ☎(05) 368 45 80, ☎(05) 368 45 81
 GSM 051 614 683
www.kipgo.net; kipgob@gmail.com

PRIPOMOČKI ZA ODKRIVANJE SATOV
 -ČEDILA
 -KADILNIKI
 -ZASČITNA OPREMA
 -PANJI IN OPREMA
 -SATNICE
 -OSTALI ČEBELARSKI PRIPOMOČKI

Odkupujemo čebelji vosek.

PRIVOŠČITE VAŠIM ČEBELAM NAJBOLJŠE! INVERTNE POGAČE
30% VEČJA STIMULACIJA

SESTAVA:
 FRUKTOZA 42%
 DEKSTROZA 51,5%
 MALTOZA 2,5%
 TRIOZA 2%
 SLADKOR 2%

IZDELUJEMO:
 -PRAŠILČKE: 3S, 4S, 5S, 7S
 -PANJE AŽ: 9S, 10S, po naročilu 11S, 12S
 -PANJE AŽ 3E 9S, 10S, po naročilu 11S, 12S

PRIKOLICE ZA PREVOZ LR PANJEV

TUDI ZABOJNIKI ZA PREVOZ LR PANJEV

NAROČENO POSLJEMO TUDI PO POŠTI

MEŠALNIK ZA KREMNI MED

-vrtanje ročice
 -vrtanje posode
 -odstranljiva posoda
 -možnost uporabe več posod

MEŠANJE:
 -kremnega medu
 -medu z raznimi dodatki

URNIK:
 pon-čet 8 00-11 30
 12 30-18 00
 pet 8 00-11 30
 12 30-17 00
 sob **ZAPRTO**

PANJI LR 1/1 IN LR 2/3 TER POSAMEZNI DELI LR PANJEV

SATNIKI:
 -AŽ
 -LR 1/1, LR 1/2, LR 2/3

AKCIJA
 Ob nakupu nad 100 satnikov 5% popust.

ZA ZIMSKO ČIŠČENJE ČEBEL
BeeVital HiveClean
SREDSTVO ZA ODSTRANJEVANJE VAROE

nozevit
PREVENTIVNO ODSTRANITE NOSEMO

Akcije veljajo do razprodaje zalog.

ČEBELARSTVO MARKO DEBEVEC

ČUŽA 7, 1360 VRHNIKA
tel.: (01) 755 12 82
faks: (01) 755 73 52

APIS M&D®

Delovni čas:
ob delavnikih 9.00-12.00
16.00-18.00
ob sobotah 9.00-12.00

Cenjene stranke obveščamo, da smo se preselili
na Opekarsko 16 na Vrhniki.

AŽ-PANJ 10-SATNI

AŽ-TRIETAŽNI
PANJ

PREDELAVA VOSKA V
SATNICE
SAMO 0,85 €/KG

SATNIKI:
AŽ-VRTAN,
LEPLJEN, ZBIT
LR - STANDARD LR 2/3

PRAŠILČEK
AŽ 5-IN 7-SATNI

■ Naročeno blago pošljemo tudi po hitri paketni pošti (razen lomljivih artiklov). ■ Prekuhava voščin brez medu in cvetnega prahu v zaprtih plastičnih vrečah, do 31. 3. 2012. ■ Po izjemno nizki ceni vam iz vašega voska izdelamo satnice – 0,85 eur/kg. ■ Vosek steriliziramo pri 125 °C. ■ Vosek odkupujemo po 4 eur za kilogram (po predhodnem dogovoru izplačilo v najkrajšem času). ■ Z veljavno čebelarstvo izkaznico priznamo 4 % popust pri nakupu v vrednosti več kot 50 € (razen na izdelke, ki so v akciji). Popusti se med seboj ne seštevajo.

GRELNIKI
ZA MED 179 €

KAKOVOSTNA RSF -POSODA
IN TOČILA

STANDARDNI LR-PANJ IN
DVOTRETIJSKI LR-PANJ

ŽICA ZA SATNIKE RSF
250 g 4,8 €,
250 g CINK 2,5 €

KAKOVOSTNE POGAČE STIMULANS

- Panji so izdelani natančno in kakovostno.
- Uporabljamo vodoodporne materiale in lepila.
- Kakovostna izdelava po ugodni ceni.

ALOJZ MIKLIČ
1931–2011

V nedeljo, 9. oktobra 2011, je umrl Alojz Miklič, čigar delo na področju čebelarstva spoštuje celotna Dobropoljska dolina. Še julija je živahno sodeloval v pripravah na praznovanje 90-letnice našega čebelarskega društva. S svojim neutrudnim delom je kot dolgoletni funkcionar društva in medobčinske zveze, pa tudi kot vodja krožka na osnovni šoli in preglednik vtisnil društvu opazen osebni pečat.

Rojen je bil leta 1931 v Bruhanji vasi v občini Videm Dobropolje. Oče Jožef, ki mu je Lojze že kot otrok pomagal čebelariti, je bil eden izmed ustanoviteljev dobropoljskega društva leta 1921.

Pedagoške sposobnosti so mu omogočile, da je svoje znanje prenašal na druge čebelarje in na podmladek v osnovnošolskem krožku, članom je pomagati pri zdravstveni zaščiti čebel, pri pravočasnem dodajanju zimske zaloge hrane itd., dolgo časa pa je bil tudi član različnih organov ČZS.

Za svoje delo je prejel številna priznanja, najbolj ponosen pa je bil na vsa tri odličja Antona Janše. Tako je leta 1981 prejel odličje Antona Janše III. stopnje, leta 1982 odličje II. stopnje in leta 1987 še odličje I. stopnje. Zadnje priznanje – zahvalo društva – je prejel ob praznovanju društvene obletnice kot posebno priznanje za delo v društvu in zasluge pri razvoju čebelarstva v Dobropoljski dolini.

Pokopan je na Vidmu. Naj mu bo tiho šumenje čebel v bližnjem čebelnjaku tudi zahvala dobropoljskih čebelarjev.

Za ČD Dobropolje Miro Leskovec

PETER PUŠNIK
1944–2011

Aprila 2011 smo se člani ČD Lovrenc na Pohorju poslovili od našega dolgoletnega člana Petra Pušnika. Peter se je v naše društvo včlanil že leta 1960 in je pri svoji polni življenjski moči čebelaril s 60 čebeljimi družinami. Rad je prihajal v dom čebelarskega društva in sodeloval v društvenih dejavnostih, zato je za svoje delo prejel tudi odličje Antona Janše III. stopnje.

Bil je vesele narave in je s svojo duhovitostjo in humorjem razveseljeval člane društva, tudi potem, ko mu je že začelo pešati zdravje. Peter, hvala ti za vse, kar si storil v dobro čebelarstva, ohranili te bomo v lepem spominu.

ČD Lovrenc na Pohorju

JOŽE JERAK
1928–2011

V toplih avgustovskih dneh 2011 se je razširila novica, da je prenehalo biti plemenito srce našega draga čebelarja Jožeta Jeraka iz Dobreave pri Škocjanu. Ta čas je v srcih čebelarjev ČD Šmarjeta-Škocjan in ČD Šentjernej zapisan z žalostjo.

Rodil se je leta 1928 v Dobravi pri Škocjanu. Prva roja je dobil pri svojih 12 letih. V domači mizarški delavnici je izdeloval AŽpanje in vsako leto povečeval število družin. Po vojni je čebelaril s približno 30 čebeljimi družinami. Da bi čebelar lahko čim bolj pomagal in se skupaj z njimi veselil uspehov, se je včlanil v ČD Šmarjeta-Škocjan, v katerem je opravljal tudi delo tajnika, nekoliko

pozneje pa še v ČD Šentjernej. S tem je obogatil delo obeh društev, zlasti na področju medsebojnega povezovanja ter izobraževanja. Čebele so ga povsem prevzele, saj se je o čebelah pogovarjal z dušo in srcem ter vneto sodeloval pri razvoju čebelarstva.

Z veseljem je sprejel tudi povabilo za sodelovanje pri filmu o čebelah in čebelarjenju v teh krajih ter v njem opozoril na potrebno skrb za ohranitev zdravega okolja. Ob praznovanju 100-letnice ČD Šmarjeta-Škocjan je prejel priznanje za svoje dolgoletno nesebično delo v društvu. Jožetu smo hvaležni za vse, kar je nam zapustil v svojem plodnem obdobju čebelarjenja.

ČD Šmarjeta-Škocjan,
ČD Šentjernej

CVETO ŠILAR
1948–2011

Junija smo škofjeloški čebelarji na pokopališču v Stari Loki k večnemu počitku s poslovilno besedo in v spremstvu društvenega prapora pospremili našega člana Cveta Florijana Šilarja.

Pokojni Cveto se je rodil 1. maja 1948 v dokaj številni družini, ki je živela na podeželju, tako da so mu bila dogajanja v naravi podana že v zibko. Za čebelarstvo ga je navdušil sosed, s katerim sta skupaj čebelarila kar nekaj let ter si nabirala in izmenjavala številne čebelarske izkušnje. Čebelarstvo je povečeval, zato si je kmalu omislil tudi prevoznik čebelnjak in z največ 80 panji čebelaril do svoje prerane smrti. Pri delu mu je bila vseskozi v pomoč njegova življenjska sopotnica Anica, še posebej v zadnjem obdobju nevarne zahrbtni bolezni, ki ga je po hudem, več let trajajočem boju tudi premagala.

Njegovo čebelarstvo pot zdaj nadaljuje žena.

Cveto se je v ČD Škofja Loka vključil leta 1984. V vsem obdobju svojega čebelarjenja je lepo skrbel za svoje čebele, in to predvsem na zdravstvenem področju. Pri delu društva je sodeloval po svojih močeh, še posebej pa smo ga bili veseli pri graditvi našega čebelarskega doma, pri kateri je kljub začetnim znakom bolezní zelo zavzeto sodeloval. Za svoje delo v društvu je prejel tudi odličje Antona Janše III. stopnje.

Loški čebelarji ga bomo ohranili v spominu kot vestnega čebelarja in dobrega prijatelja.

ČD Škofja Loka

ALOJZ GRILČ 1944–2010

Več kot leto dni je minilo, odkar med nami ni več člana ČD Lovrenc na Pohorju Alojza Grilča. V društvo se je včlanil leta 1970, ko si je ob svojem domu postavil čebelnjak. Čebelaril je z veseljem in med čebelami našel svoj notranji mir. Sodeloval je pri graditvi

čebelarskega doma, za svoja prizadevanja pa je prejel odličje Antona Janše III. stopnje.

Zadnja leta njegovega življenja je zaznamovala huda bolezen, vendar je vse težave premagoval s svojo veliko voljo do življenja. Kljub vsej negi in skrbi najbližjih je minulo zimo tiho zaspal. Ohranili ga bomo v lepem spominu.

ČD Lovrenc na Pohorju

FLORJAN RIBNIKAR 1922–2011

Sredi lanske jeseni, ko smo že oskrbeli naše čebele, smo izgubili dolgoletnega člana ter ustanovnega člana ČD Goriče Florjana Ribnikarja.

Rodil se je 2. maja 1922 v trdni kmečki družini »pr' Ribnk« na Golniku. Na kmetiji so imeli tudi čebele in tako jih je spoznal že v rani mladosti. Njegova življenjska pota je bila trda. Kljub delu na kmetiji se je vključil v boj proti okupatorju in leta 1943 odšel v partizane. Po osvoboditvi se je zaposlil in pomagal pri graditvi porušenih domov in ZD v Goričah.

Leta 1945 je začel samostojno čebelariti v AŽ-panjih. Prve čebelje družine je imel na Letenicah, pozneje pa jih je preselil v Srednjo vas pri Goričah. Pоставil si je svoj čebelnjak in v njem skrbel za 10 do 20 panjev čebel. Vsa leta je bil dejaven tudi v ČD, bil je tajnik in blagajnik društva, poleg tega pa tudi mentor številnim čebelarjem. Za svoje delo je prejel odličje Antona Janše III. in II. stopnje, kot član GD Goriče pa tudi številna druga priznanja. Zadnja leta je prepustil čebelnjak svojemu sinu, ki se je kot uspešen čebelar vključil tudi v ČD.

Na zadnji poti smo ga pospremili v velikem številu. Ohranili ga bomo v trajnem spominu.

ČD Goriče

FRANC BOGATAJ 1941–2011

Zvon cerkve sv. Tomaža v Zgornjih Bitnjah pri Kranju nam je avgusta naznanil žalostno novico, da se je za vedno poslovil naš član Franc Bogataj. Na njegovi zadnji poti smo ga

**MIZARSTVO
KRŽE**
1930

Prasilčki (5s, 7s), AŽ-panji (9s, 10s, 11s, 12s), AŽ-Kozinc 11+3, trietažni AŽ (9s, 10s), lipovi satniki, pitalniki Francič, distančni vložki

Po želji izdelamo tudi druge vrste panjev. Panji so iz masivnega smrekovega lesa, rogljičeni (cinkani). Blago vam lahko pošljemo po hitri pošti.

**MIZARSTVO
KRŽE**
1930

Idrijska 10, 1360 Vrhnika
Telefon/faks: 01/ 755-13-17
GSM: 041 420 200
E-pošta: spelakrze@yahoo.com

Z veljavno čebelarsko izkaznico priznamo 4% popust pri nakupu v vrednosti več kot 42 EUR.

čebelarji pospremili s praporom, častno stražo in poslovilnim govorom. Pokojni Franc se je rodil leta 1941 v vasi Kladje nad Cerknim. Kot poznavalec avtomehanike je vedno rad priskočil na pomoč svojim sočebelarjem prevoznikom.

Za čebelarstvo so ga leta 1980 navdušili njegovi sodelavci v Tehniku. Povečevanje števila panjev in želja po prevozih sta ga spodbudili k nakupu prevoznega čebelnjaka. Kot dober čebelar je imel v loških hribih še en čebelnjak za rezervne družine, tako da je bilo v prevoznem vse-skozi do 70 panjev.

V ČD se je vključil leta 1982 in se vse do svoje smrti, kljub začetnim znakom hude bolezni, redno udeleževal vseh društvenih dejavnosti, sodeloval pa je tudi pri težjih delih pri graditvi doma. Toda bolezni ni bilo mogoče ustaviti, zato je pred nekaj leti opustil prevozni čebelnjak in čebelaril samo še v stacionarnem čebelnjaku.

Za vse, kar je storil na čebelarskem področju, je prejel odličji Antona Janše III. in II. stopnje. Čebelarji ga bomo ohranili v spominu kot vestnega čebelarja, dobrega prijatelja in šaljivega družabnika.

ČD Škofja Loka

ANTON VOGRINC 1939–2011

V obdobju, ko se čebele pripravljajo na zimski počitek, smo se čebelarji ČD Dobova - Kapele poslovili od našega dolgoletnega člana Antona Vogrinca iz Zaboršta pri Dolu.

Rodil se je leta 1939 na Bojsnem. Ko je dopolnil komaj dve leti, je moral s starši in bratoma v izgnanstvo, najprej v Nemčijo in nato v Ljubljano, kjer si je pozneje z domačinko Eriko ustvaril družino. Pri njegovih štirinajstih

letih ga je za čebele navdušil stric, ki mu je podaril prve družine. Kljub temu da je skoraj pol stoletja preživel v Ljubljani, ni nikoli pozabil svojega rojstnega kraja, tam pa si je postavil tudi čebelnjak za 60 čebeljih družin.

Kot dolgoletni član našega društva je bil vedno zelo dejaven. Udeleževal se je vseh sestankov, predavanj, izletov, kot član nadzornega odbora je deloval v organih društva, več let je bil njegov tajnik, do konca življenja pa član upravnega odbora. Za svoje delo je prejel odličji Antona Janše III. in II. stopnje. Sodeloval je tudi v ČD Dolsko, saj je v tem kraju tudi živel.

Na zadnji poti smo ga pospremili čebelarji ČD Dobova - Kapele in ČD Dolsko. Kot dobrega čebelarja in človeka, ki je bil vedno pripravljen pomagati z nasvetom ali dejanjem, ga bomo ohranili v trajnem in lepem spominu.

ČD Dobova - Kapele

PE ČEBELARSKI CENTER MARIBOR Streliška 150, Maribor - Tel./Faks: 02/331 80 10

Delovni čas: od ponedeljka do petka od 9. do 17. ure,
sobota: od 8. do 13. ure; v nedeljo zaprto.

Ponujamo vam:

voščene satnice AŽ, LR

satnike AŽ - lipovi, rogljičeni
panje AŽ, LR, LR 2/3

drobni pribor, zaščitno
opremo za čebelarjenje

posode in točila za med ...

sladkor in sladkorne
pogače, sirup za čebele,

kozarce za med,
pokrovčke s čebeljimi motivi,

stekleničke za propolis,

steklenice različnih oblik in
velikosti,

kartonsko in plastično
embalažo

Naročeno blago vam lahko pošljemo po hitri pošti,
pri večji količini pa po želji dostavimo na dom!

GSM: 051/348-426
e-mail: jana.pp@amis.net

JANA - Trgovina, posredovanje, zastopanje - Jana Pušnik Pokrivač s.p., Maribor